

FIZETÉSI MÉRLEG JELENTÉS

2025
JANUÁR

*„Nem mindig lehet megtenni, amit kell,
de mindig meg kell tenni, amit lehet.”*

*Levelek 27
Bethlen Gábor*

FIZETÉSI MÉRLEG JELENTÉS

2025
JANUÁR

Kiadja: Magyar Nemzeti Bank

Felelős kiadó: Hergár Eszter

1013 Budapest, Krisztina körút 55.

www.mnb.hu

ISSN 2064-8693 (nyomtatott)

ISSN 2064-874X (on-line)

A Magyar Nemzeti Bankról szóló 2013. évi CXXXIX. törvény a Magyar Nemzeti Bank elsődleges céljaként az árstabilitás elérését és fenntartását jelöli meg, amelynek veszélyeztetése nélkül a pénzügyi közvetítőrendszer stabilitásának fenntartása is a jegybank feladata. A külső egyensúly alakulása a pénzügyi stabilitás szempontjából kiemelt jelentőséggel bír, mivel a fizetési mérleg folyamatai alapján következtetni lehet a gazdasági növekedés fenntarthatóságára, illetve az ezzel kapcsolatos kockázatokra. Emellett a fizetési mérleg elemzésével a gazdasági problémákat már korábban, azok kialakulásakor fel lehet tárni, és lépéseket lehet tenni elkerülésük érdekében.

A Magyar Nemzeti Bank ezért átfogóan és rendszeresen elemzi a külső egyensúlyi folyamatokat, több mutatón keresztül vizsgálja a makrogazdasági egyensúlytalanságokat, valamint azonosítja az ország sérülékenysége szempontjából kritikus elemeket, folyamatokat.

A pénzügyi válság, illetve az elmúlt időszak tapasztalatai alapján egy ország esetleges külföldi ráutaltságáról informáló fizetési mérleg és annak alakulása a gazdasági sajtóban is kiemelten kezelt téma, az ország külső egyensúlyi pozíciójának alakulását a piaci szereplők és az elemzők is folyamatosan figyelemmel kísérik. A Fizetési mérleg jelentés kiadvány fő célja, hogy a rendszeresen megjelenő elemzés segítségével tájékoztassa a piaci szereplőket a fizetési mérleg folyamatairól, és ezzel felhívja a figyelmet a gazdaság mélyebb összefüggéseire.

Az elemzés a Monetáris politika és pénzpiaci elemzés igazgatóságán készült. A jelentés készítésében részt vettek: Balázs Judith, Forgó Balázs, Koroknai Péter, Nagy-Kékesi Zsuzsa, Sisak Balázs, Tóth Daniella, Lénárt-Odorán Rita. A publikációt Virág Barnabás alelnök hagyta jóvá.

A jelentés a 2024. december 23-ig terjedő időszak releváns információit dolgozta fel.

Összefoglaló

2024 harmadik negyedévében is kedvezően alakultak Magyarország külső egyensúlyi mutatói. A folyó fizetési mérleg és a külső finanszírozási képesség is magas szinten stabilizálódott: előbbi négy negyedéves értéke a GDP 2,4 százalékát, utóbbi 2,9 százalékát tette ki. A külső pozíció szinten maradása az energián kívüli áruegyenleg mérséklődésének, illetve a szolgáltatás- és a jövedelemegyenleg javulásának eredményeként alakult ki, miközben a transzferegynleg nem változott. A hazai folyamatokkal ellentétben, a régiós országokban enyhén romlottak a külső egyensúlyi mutatók a negyedév során.

2024 harmadik negyedévében a gazdaság pénzügyi mérleg szerinti négy negyedéves külső egyensúlyi pozíciója enyhén csökkent, azonban szerkezete kedvezően alakult. A negyedév során ugyanis a nettó közvetlentőke-befektetések esetében forrásbeáramlás valósult meg, amivel párhuzamosan az adósságjellegű források mérséklődtek. A nettó külső adósság így szeptember végén a GDP 10 százalékára csökkent, ami elsősorban a banki és vállalati mutató mérséklődéséhez kötődött. A bruttó külső adósságráta az elmúlt negyedévek változatlansága után mérséklődött, és a GDP 62 százalékán alakult. A nemzetközi tartalék állománya szeptember végén 15,4 milliárd euróval haladta meg a befektetők által kiemelten figyelt rövid külső adósság szintjét, ami korábban nem tapasztalt mértékű tartalékmegfelelést jelent.

A szektorok megtakarítási folyamatai szerint a külső finanszírozási képesség ellentétes hatások eredményeként mérséklődött: a magánszektor összességében mérséklődő pénzügyi megtakarítását ugyanis csak részben ellensúlyozta az államháztartás csökkenő hiánya. A költségvetés mérséklődő finanszírozási igényének hátterében elsősorban a visszafogott állami beruházás és a növekvő adóbevétel áll, miközben az oldódó óvatossági megfontolásokkal összhangban enyhén csökkent a háztartások nettó pénzügyi megtakarítása. Ezzel párhuzamosan a magas szintről csökkenő jövedelmezőség a vállalatok növekvő finanszírozási igényében tükröződött.

A jelentés kiemelt témája a hazai és európai szolgáltatás egyenleg alakulásával foglalkozik. 2020-ban a járvány megfékezése érdekében bevezetett korlátozó intézkedések hatására a turizmus hazánkban és Európa szerte is visszaesett. A kijárási korlátozások feloldásával az idegenforgalom is növekedni kezdett, azonban GDP-arányos egyenlegének szintje még elmarad a korábban jellemzőtől, ami döntően a bevételek visszafogottabb növekedéséhez köthető. Ennek hátterében elsősorban a más földrészekről érkező turisták kisebb aránya, illetve a vélhetően nagyobb bevétellel járó szállodai foglaltság arányának mérséklődése húzódik meg. Az uniós országokban is jellemző, hogy a turizmusegyenlegek még elmaradnak a járvány előtti szinttől, a hazai többlet nagysága az uniós országok első harmadába tartozik.

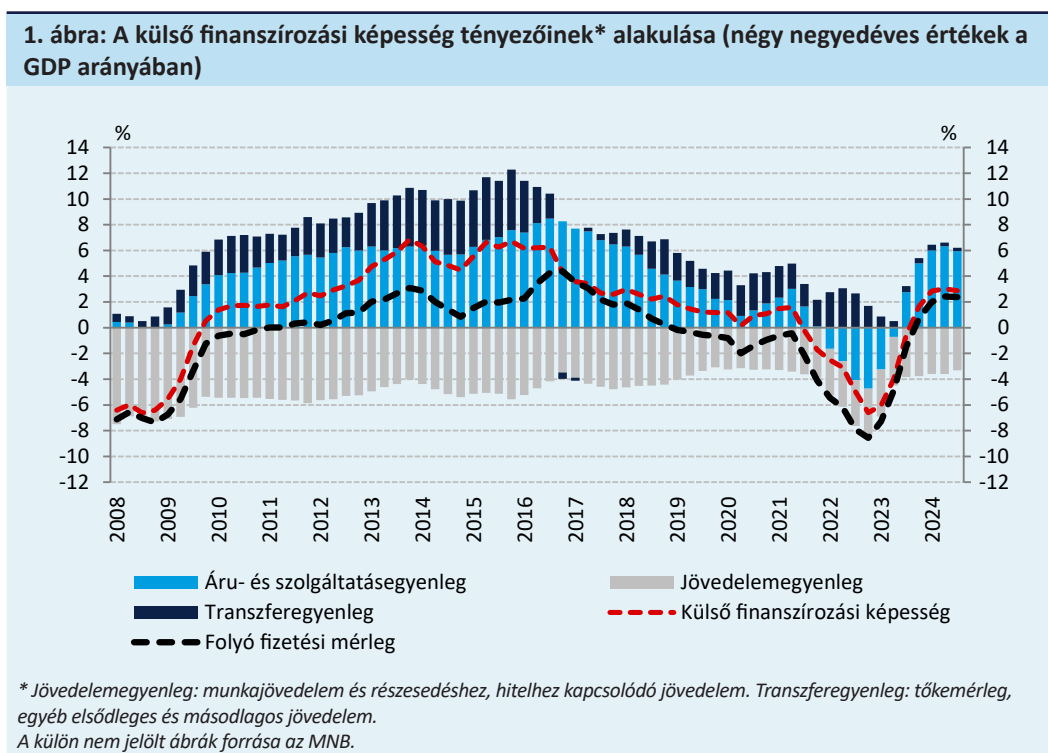
Tartalom

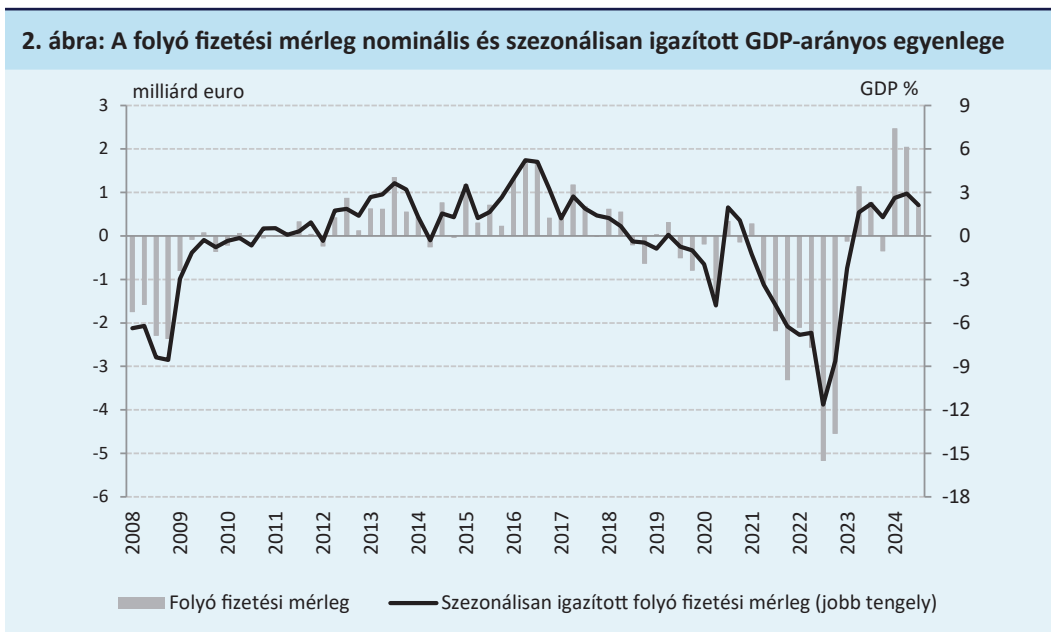
1. Reálgazdasági megközelítés	7
1.1. A szolgáltatás egyenleg magas többlete mellett mérséklődő külkereskedelmi egyenleg.....	8
1.2. Javuló jövedelemegyenleg	10
1.3. Alacsony szinten stabilizálódó transzferegyenleg	11
1.4. Régiós kitekintés	12
2. Finanszírozási megközelítés és állományi mutatók.....	13
2.1. Jelentős, 2 milliárd eurós működőtőke-beáramlás.....	14
2.2. Csökkenő külső adósságráták	15
2.3. Tovább erősödött az eddig is jelentős tartalékmegfelelés	16
3. Szektorok megtakarítása szerinti megközelítés	18
4. Kiemelt téma: A szolgáltatásegyenleg alakulása.....	21
4.1. A járvány előttinél kisebb turizmusegyenleg a kisebb bevételhez köthető.....	22
4.2. Hazánk turizmusegyenlege meghaladja a régiós értékeket	25

1. Reálgazdasági megközelítés

A reálgazdasági megközelítés szerint 2024 harmadik negyedévében Magyarország négy negyedéves külső finanszírozási képessége a GDP 2,9 százalékát, a folyó fizetési mérleg többlete a GDP 2,4 százalékát tette ki – míg a negyedéves igazított egyenleg 2,1 százalékos többletet mutatott. A négy negyedéves külső egyensúlyi mutatók az előző negyedévi magas szinten stabilizálódtak, mivel a külkereskedelmi egyenleg – ezen belül is elsősorban az energián kívüli áruegyenleg – mérséklődését ellensúlyozta a jövedelemegyenleg emelkedése, miközben a transzferegyenleg alacsonyabb nettó EU-transzfer felhasználás mellett alig változott. A magyarországi folyamatokkal ellentétben a régiós országok többségében romlottak a külső egyensúlyi mutatók a negyedév során.

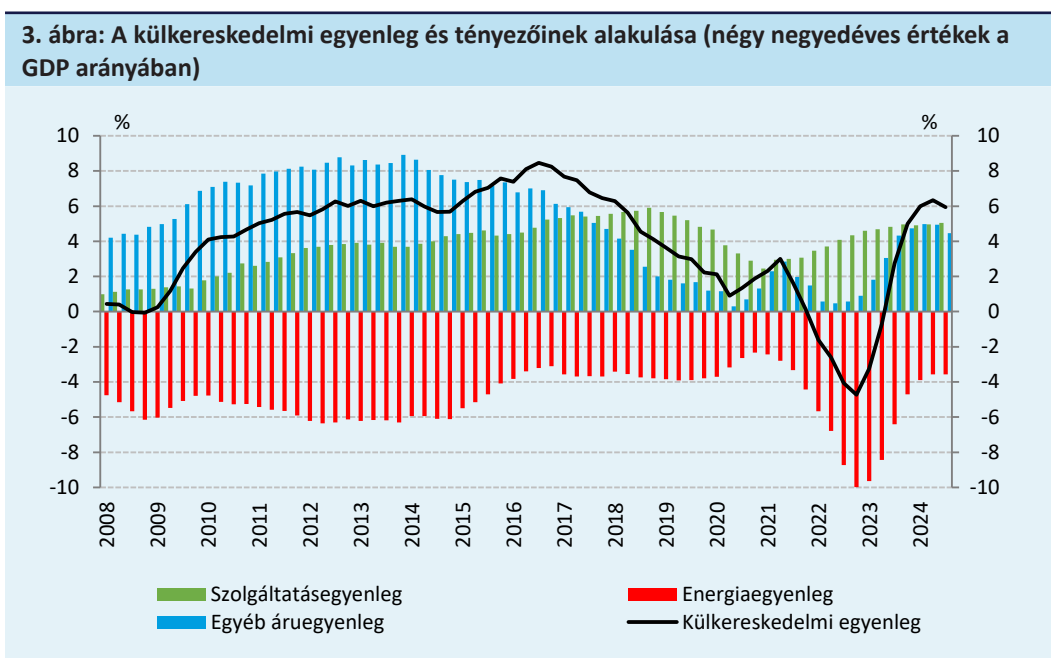
2024 harmadik negyedévében Magyarország reálgazdasági megközelítés szerinti négy negyedéves külső finanszírozási képessége a GDP 2,9 százalékát, míg a folyó fizetési mérleg többlete a GDP 2,4 százalékát tette ki (1. ábra). A rövid távú folyamatokat jobban tükröző negyedéves adatok alapján a folyó fizetési mérleg többlete 2024 harmadik negyedévében a GDP 2,1 százalékán állt, ami enyhén meghaladja az előző évtized átlagát (2. ábra). Az igazítatlan negyedéves adatok szerint a harmadik negyedéves külső finanszírozási képesség 997 millió euro volt, amely a folyó fizetési mérleg 701 millió eurós többletéből és a tőkemérleg 296 millió eurós aktívumából tevődött össze. A négy negyedéves külső finanszírozási képesség az előző negyedév szintjének közelében maradt, mivel a külkereskedelmi egyenleg csökkenését a jövedelemegyenleg javulása nagy részben ellensúlyozta.

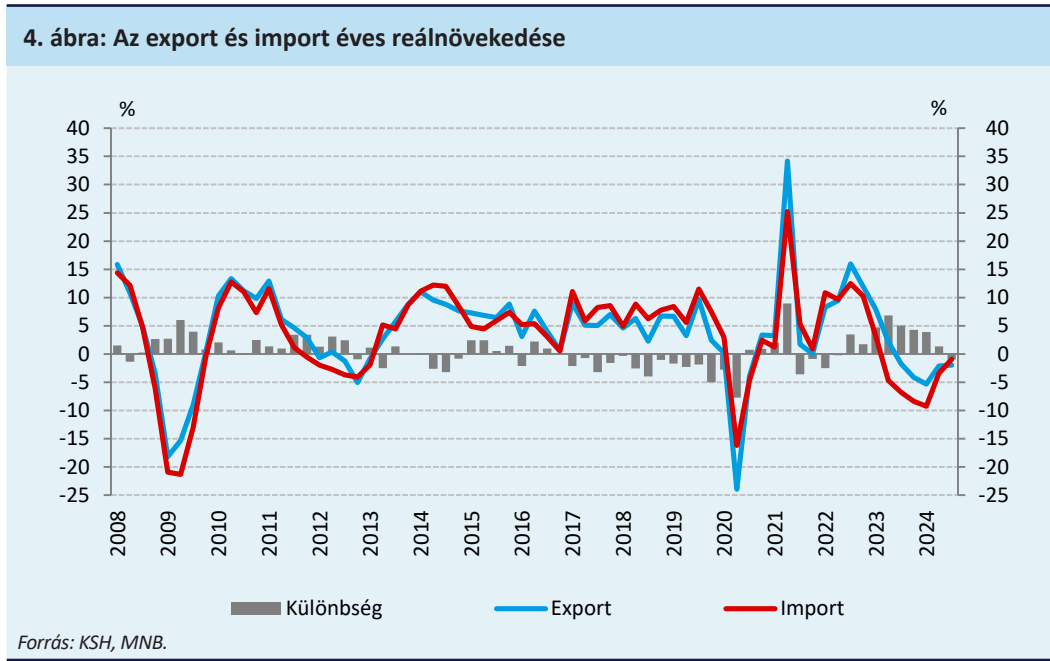

1.1. A szolgáltatás egyenleg magas többlete mellett mérséklődő külkereskedelmi egyenleg

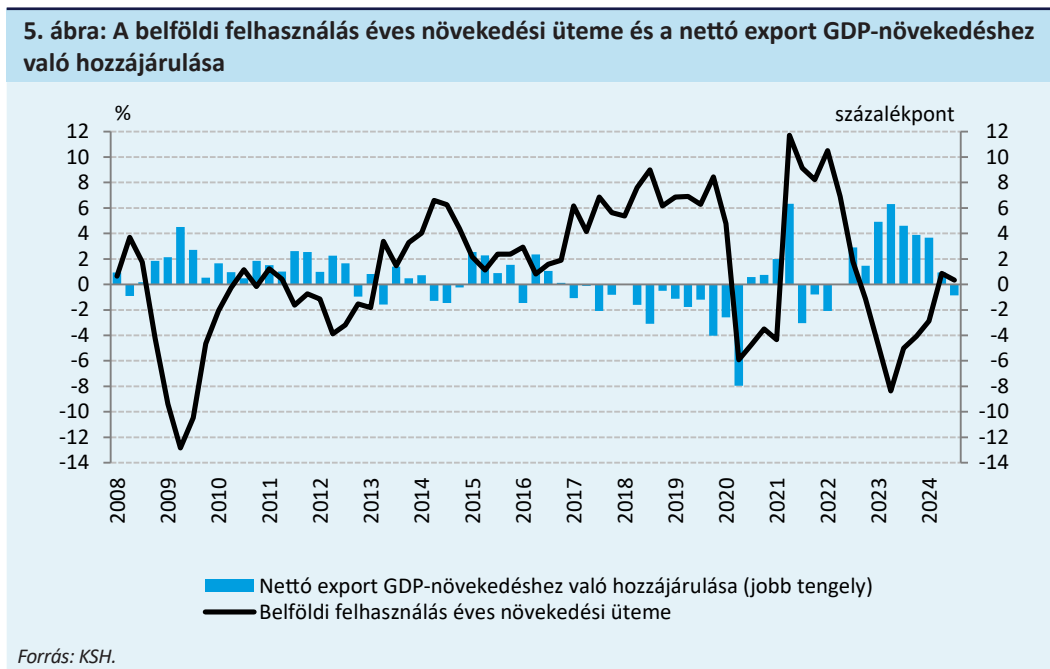
2024 harmadik negyedében a külkereskedelem négy negyedéves többlete – az áruegyenleg csökkenése, valamint enyhén emelkedő szolgáltatástöbblet mellett – a GDP 5,9 százalékára mérséklődött (3. ábra). Az áruegyenleg csökkenése az egyéb áruegyenleghez kötődött, miközben az energiaegyenleg – a korábbi negyedévekben megfigyelt, a 2022-es energiaársokkot követő korrekció lezárultát követően – nagyjából stabil maradt. Az export növekedése 2023 első felében még támogatta az egyéb áruegyenleget, de ez a hatás a gyenge külpiazi konjunktúra mellett 2023 végére megszűnt, és az exportcsökkenés még 2024 harmadik negyedében is folytatódott. E hatás, valamint a háztartások egyre erősebb fogyasztásnövekedése következtében az egyéb áruegyenleg 2022-ben megindult emelkedése 2023 végére lelassult, majd az elmúlt két negyedévben csökkenésnek indult. Az egyéb áruegyenleget ugyanakkor továbbra is növelte a visszaeső bruttó felhalmozás importot mérséklő hatása. A szolgáltatás egyenleg négy negyedéves többlete, a Covid járvány utáni folyamatos javulást követően 2023 második felére stabilizálódott, így enyhe emelkedéssel 2024 harmadik negyedében is a GDP 5 százalékára alakult. A szolgáltatás egyenleg 2023 elejéig tartó javulásában a turizmus dinamikus bővülése és a szállítási szolgáltatások egyenlegében mutatkozó helyreállás játszott fontos szerepet (részletesebben lásd a kiemelt témát).

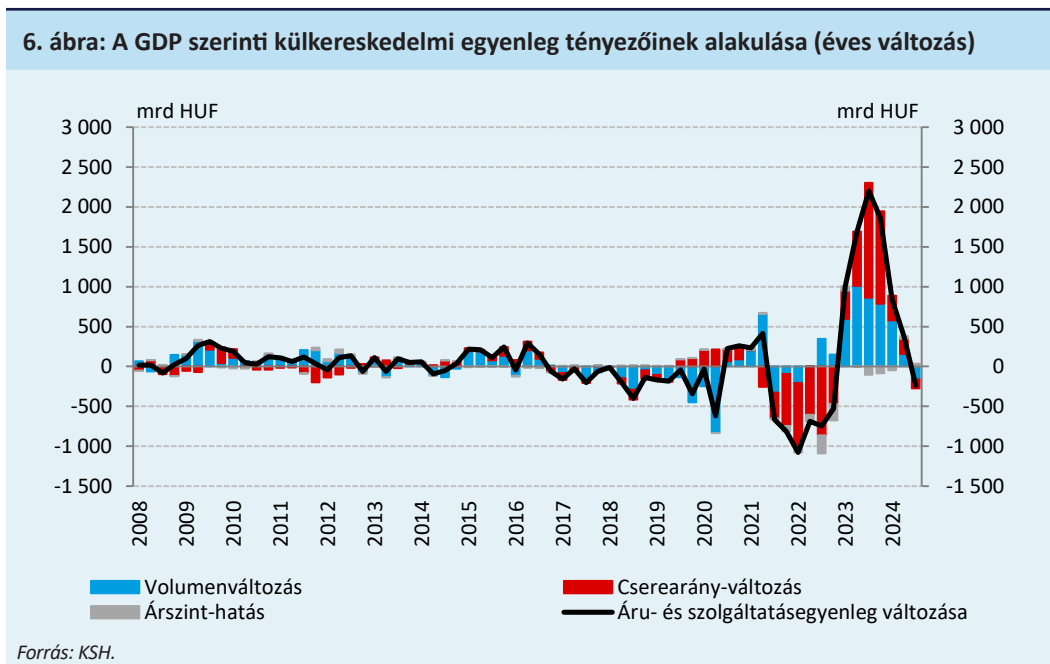
2024 harmadik negyedében az import volumene éves alapon már csak alig mérséklődött, miközben az export továbbra is közel 2 százalékkal csökkent (4. ábra). A hazai ipari termelés legtöbb feldolgozóipari ágazatra kiterjedő folytatódó mérséklődése mellett az áruexport éves növekedési üteme enyhén emelkedett, míg a szolgáltatások exportbővülésének üteme kissé csökkent az előző negyedévhez képest. Az import dinamikájának emelkedése elsősorban a hazai fogyasztás élénkülésére és a készletváltozásra vezethető vissza. Az export volumene éves összevetésben 1,9 százalékkal, az importé 0,9 százalékkal mérséklődött a harmadik negyedévben, ami az exportimport olló kedvezőtlen irányba fordulását is jelentette az előző negyedévekhez képest.

A fentiekkel összefüggésben a nettó export növekedési hozzájárulása negatívba fordult a harmadik negyedévben (5. ábra). A belföldi felhasználás éves alapú növekedése némileg mérséklődött az előző negyedévhez képest, de továbbra is kismértékben pozitív maradt, ami alakossági fogyasztás élénküléséhez és a készletek növekedéséhez kötődött, miközben a közösségi fogyasztás csökkent és folytatódott a beruházások immár két éve tartó visszaesése. A nettó export negatív növekedési hozzájárulásához a fogyasztás bővülése mellett az export továbbra is visszafogott teljesítménye is hozzájárult.

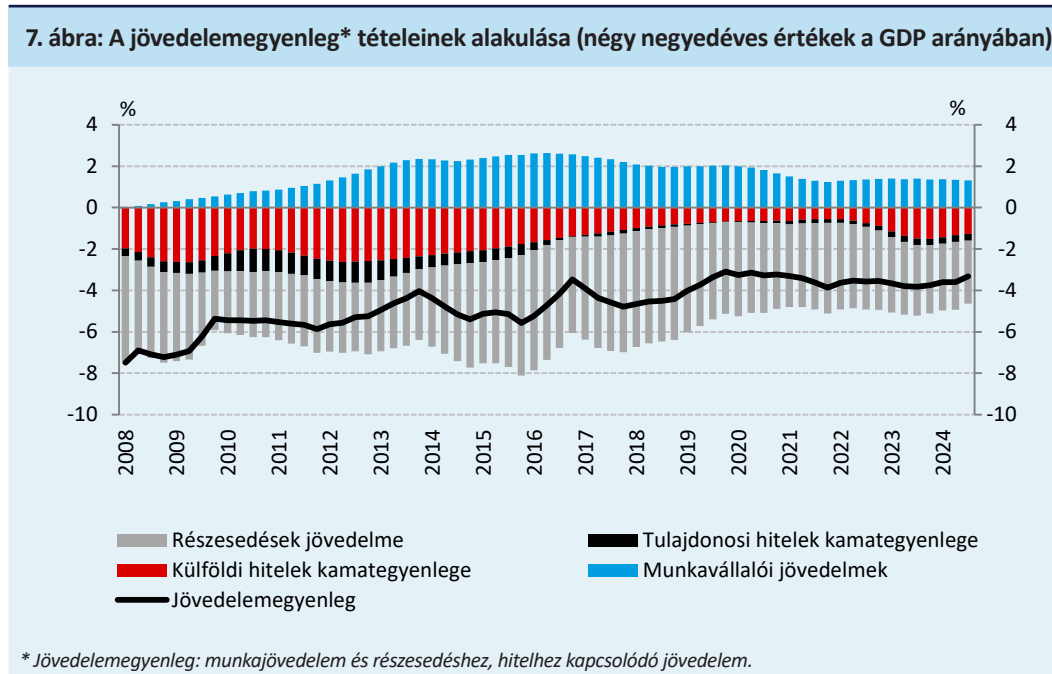
A külkereskedelmi egyenleg 2024. harmadik negyedévi enyhe éves csökkenésében mind a volumen-, mind a cserearány-hatás szerepet játszott (6. ábra). Az áru- és szolgáltatásegyenleget is magában foglaló külkereskedelmi egyenleget elsősorban a csökkenő export és bővülő belföldi felhasználás mellett negatívvá váló volumenhatás rontotta. A cserearány-változás hatása az előző negyedévekhez képest szintén tovább mérséklődött és ugyancsak előjelet váltott, amiben meghatározó szerepe volt annak, hogy az energiaárak éves változása az előző negyedévek csökkenése után ismét növekedést mutatott.

1.2. Javuló jövedelemegyenleg

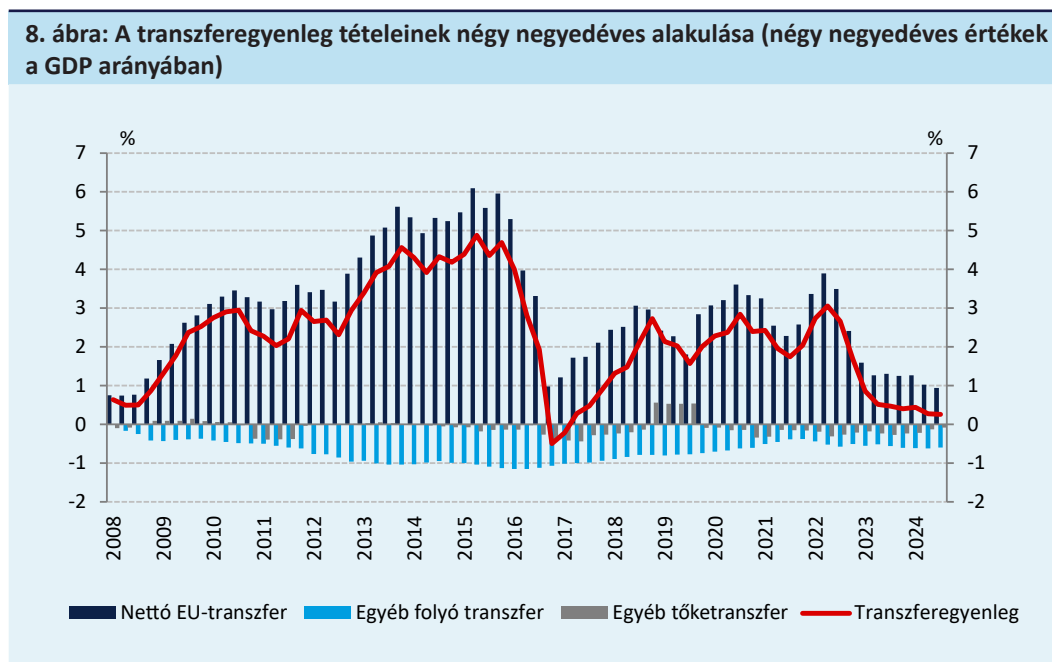
A jövedelemegyenleg GDP-arányos hiánya 2024 harmadik negyedévében a GDP 3,3 százalékára mérséklődött, ami elsősorban a részesedések jövedelmének alakulására vezethető vissza (7. ábra). A jövedelemegyenleg nagy részét a külföldi tulajdonú vállalatok profitja teszi ki, amelynek GDP-arányos értéke 2023-ban 3,3 százalék körül volt, és 2024 harmadik negyedévében a négy negyedéves adat 3,1 százalékra csökkent¹. A kedvező változás mögött elsősorban a kiadások csökkenése állt, de a bevételek növekedése is hozzájárult. A külföldre nyújtott és külföldről felvett hitelek nettó kamategyenlegének GDP-arányos hiánya az előző negyedévi 1,3 százalék körül alakult a harmadik negyedévben. Az átmenetileg külföldön dolgozók munkajövedelme a járványt követően megfigyelt alacsony szinten maradt, így továbbra is a korábban jellemzőnél kisebb mértékben, de számottevően javította a mutatót.

¹ A külföldi tulajdonú vállalatok 2024. évi nyereségéről csak korlátozottan rendelkezünk negyedéves adatokkal, így a kiáramló profitra vonatkozó információk a vállalati kérdőívek 2025. szeptemberi megérkezéséig becslésen alapulnak – részletesebben lásd a „Módszertani megjegyzések a fizetési mérleghez és állományi statisztikához” című kiadványt.

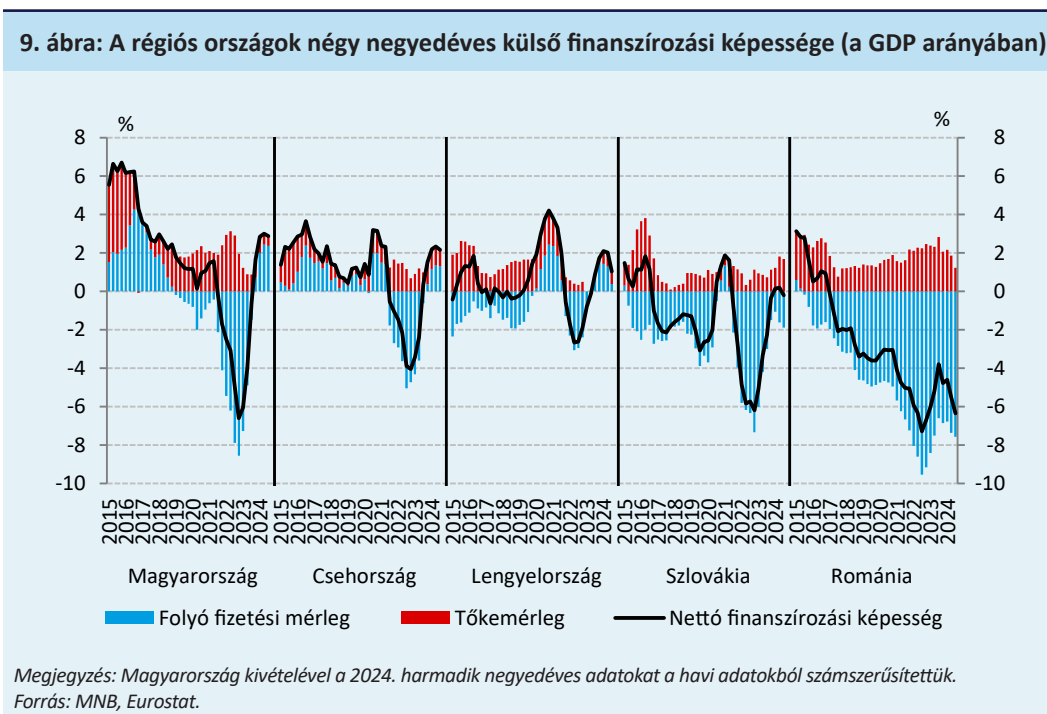
1.3. Alacsony szinten stabilizálódó transferegyenleg

A transferegyenleg négy negyedéves GDP-arányos többlete 2024 harmadik negyedévében az előző negyedévekhez hasonlóan 0,3 százalékos körül alakult, ami elsősorban a nettó EU-transzferek továbbra is alacsony szintjével magyarázható (8. ábra). A nettó EU-transzferek felhasználása az elmúlt években jellemzően a GDP 2,0–3,5 százaléka körül alakult, azonban a négy negyedéves nettó EU-transzferegyenleg a második negyedévre a GDP 1 százalékára süllyedt, majd a harmadik negyedévben tovább, a GDP 0,9 százalékára mérséklődött. Ennek hátterében a 2014-2020-as EU költségvetési ciklus kifutása, illetve az új hétéves ciklus, valamint a Covid-válság utáni kilábalás segítésére létrehozott Helyreállítási és Ellenállóképességi Eszköz (RRF) forrásaihoz való hozzáférés csúszása is állt. Az egyéb folyó transferek és az egyéb tőketranszferek négy negyedéves egyenlege nem változott érdemben a harmadik negyedévben.

1.4. Régiós kitekintés

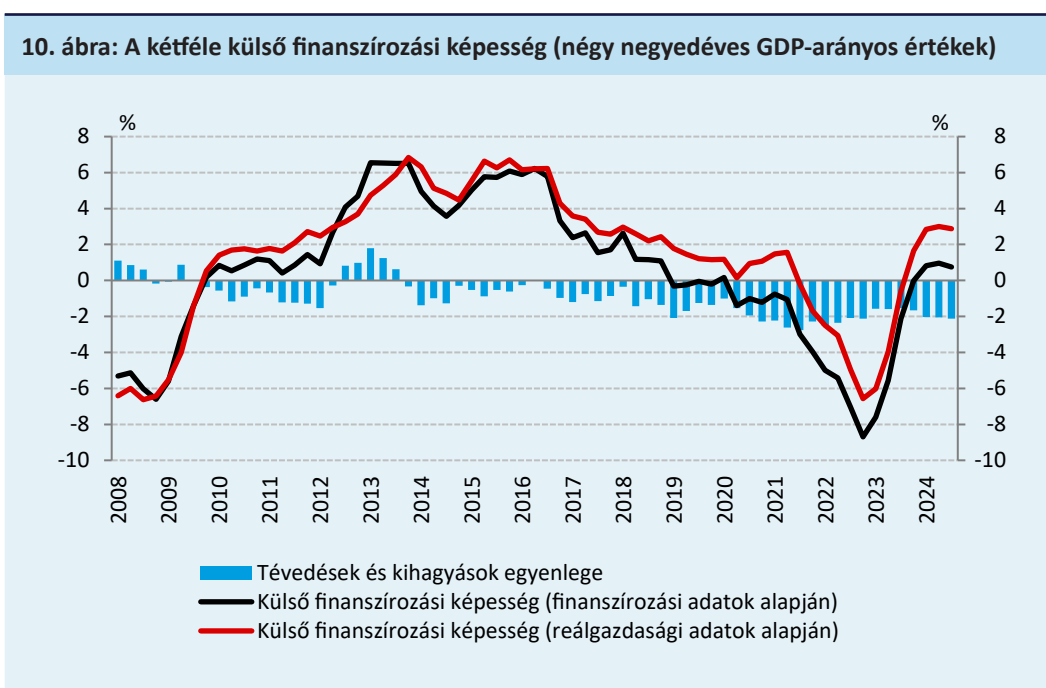
A régiós országokban – Magyarország és Csehország kivételével – érdemben romlottak a külső egyensúlyi mutatók a harmadik negyedévben (9. ábra). 2024 harmadik negyedévére az energiaegyenleg javulásának korábbi negyedévekben tapasztalható kedvező hatása már elhalványodott, míg a külpiaci környezet továbbra is kevésbé támogató a régió számára. Ugyanakkor a harmadik negyedévben éves összehasonlításban a régió minden országában nőtt a (lakossági és közösségi fogyasztást is magában foglaló) végső fogyasztás és a belföldi felhasználás. A folyó fizetési mérleg négy negyedéves egyenlege Magyarország és Csehország kivételével romlott a régióban a harmadik negyedévben, míg a tőkemérleg főként Románia esetében mérséklődött az előző negyedévhez képest. Összességében a magyar négy negyedéves külső finanszírozási képesség megközelítette a GDP 3 százalékát, a cseh érték a GDP 2 százaléka, a lengyel a GDP 1 százaléka körül alakult a harmadik negyedévben. Szlovákia külső finanszírozási képessége továbbra is egyensúly közelében volt, míg a román finanszírozási igény meghaladta a GDP 6 százalékát.

2. Finanszírozási megközelítés és állományi mutatók

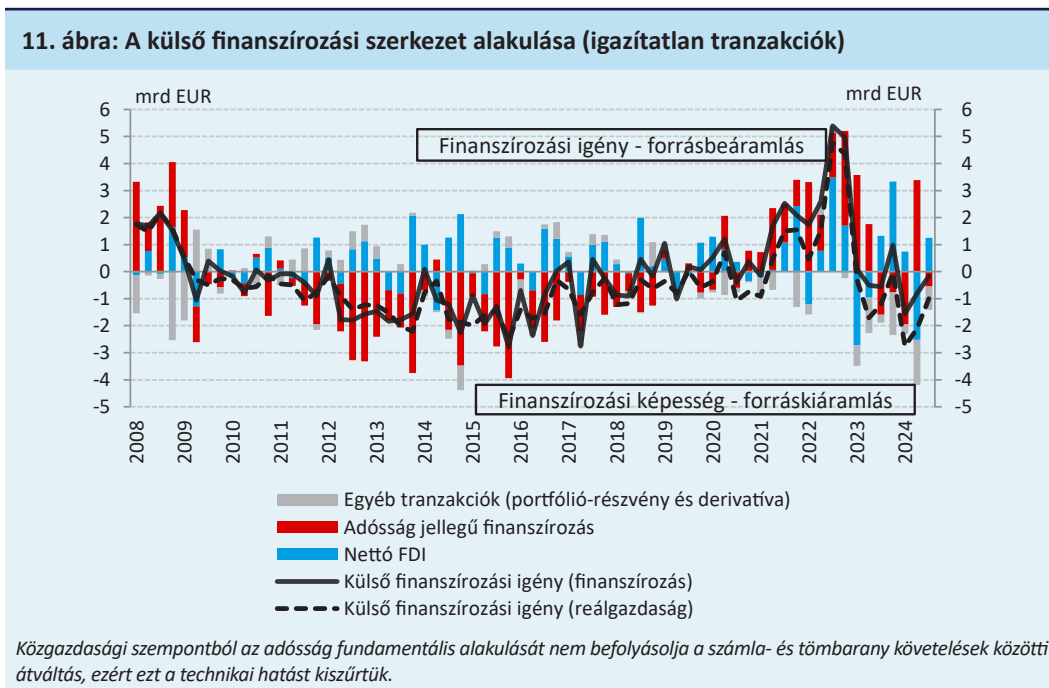
2024 harmadik negyedévében a gazdaság pénzügyi mérleg szerinti négy negyedéves külső egyensúlyi pozíciója enyhén csökkent, azonban szerkezete kedvezően alakult. A negyedév során ugyanis a nettó közvetlentőke-befektetések esetében forrásbeáramlás valósult meg, amivel párhuzamosan az adósságjellegű források mérséklődtek. A nettó külső adósság így az alapfolyamatok szerint 2024. szeptember végén enyhén, a GDP 10 százalékára csökkent, ami elsősorban a bankrendszer és a vállalatok mutatójának mérséklődéséhez kötődött. A bruttó külső adósságráta az elmúlt negyedévek változatlansága után mérséklődött, és a GDP 62 százalékán alakult. A nemzetközi tartalék állománya szeptember végén historikus csúcs közeli szinten alakult, 46 milliárd eurós szintje több mint 15 milliárd euróval haladta meg a befektetők által kiemelten figyelt rövid külső adósság értékét.

2024 harmadik negyedévében a finanszírozási adatok szerint is enyhén romlott a külső egyensúlyi pozíció. A reálgazdasági oldalról számított külső pozícióhoz hasonlóan, a gazdaság négy negyedéves külső finanszírozási képessége is enyhén csökkentek, és a GDP 0,8 százalékát tette ki a harmadik negyedévben (10. ábra). A két megközelítés alapján számított külső egyensúlyi mutatók közötti eltérés (a „Tévedések és kihagyások egyenlege”²) a harmadik negyedévben is a GDP 2 százaléka körül alakult (a Tévedések és kihagyások egyenlegéről részletesebben lásd a 2024. decemberi Inflációs jelentés keretes írását).

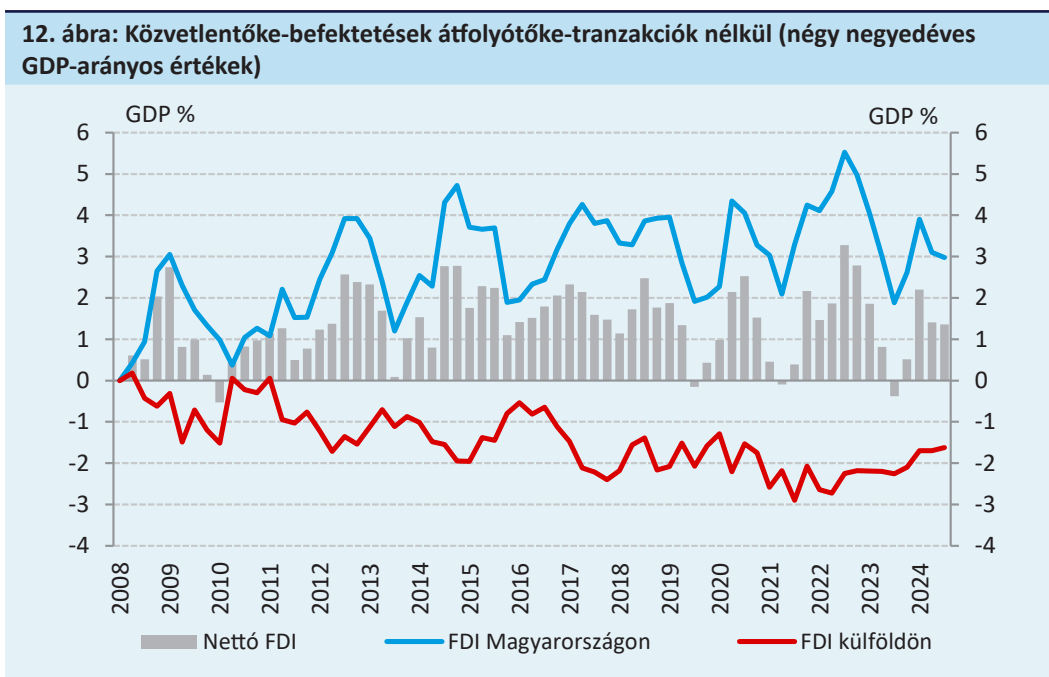
A negyedéves adatok szerint 2024 harmadik negyedévében a gazdaság pénzügyi mérleg szerinti nettó pozíciója 0,2 milliárd eurós – a korábbi negyedévekhez képest alacsonyabb – finanszírozási képességet mutatott, ami elsősorban a nettó közvetlentőke-befektetések emelkedése mellett valósult meg, miközben a nettó külső adósság csökkent (11. ábra). A nettó külső adósságállomány tranzakciókból eredő – az előző negyedévi, egyedi tétel miatt is jelentős emelkedést követő – mérséklődése 0,5 milliárd eurót tett ki. A 2024. harmadik negyedévi nettó közvetlentőke-befektetés 1,2 milliárd eurós összege meghaladja az elmúlt negyedévekben tapasztalt szintet, és közel azonos az előző év azonos időszakában mért értékkel.

² A fizetési mérleg alakulása a reálgazdasági tranzakciók finanszírozása felől is szemléltethető. A pénzügyi mérleg ugyanis azt mutatja meg, hogy a rezidens gazdasági szereplők milyen, a nettó pénzügyi vagyont érintő ügyletekkel finanszírozták a reálgazdasági tranzakciókat. A reálgazdasági és finanszírozási megközelítés szerinti adatnak elméletben egyezőnek kellene lennie, de a nem integrált adatforrások, a nem teljes körű megfigyelés, illetve az árfolyamok eltérő kezelése eltéréseket okozhat, amit a „Tévedések és kihagyások egyenlege” mutat.

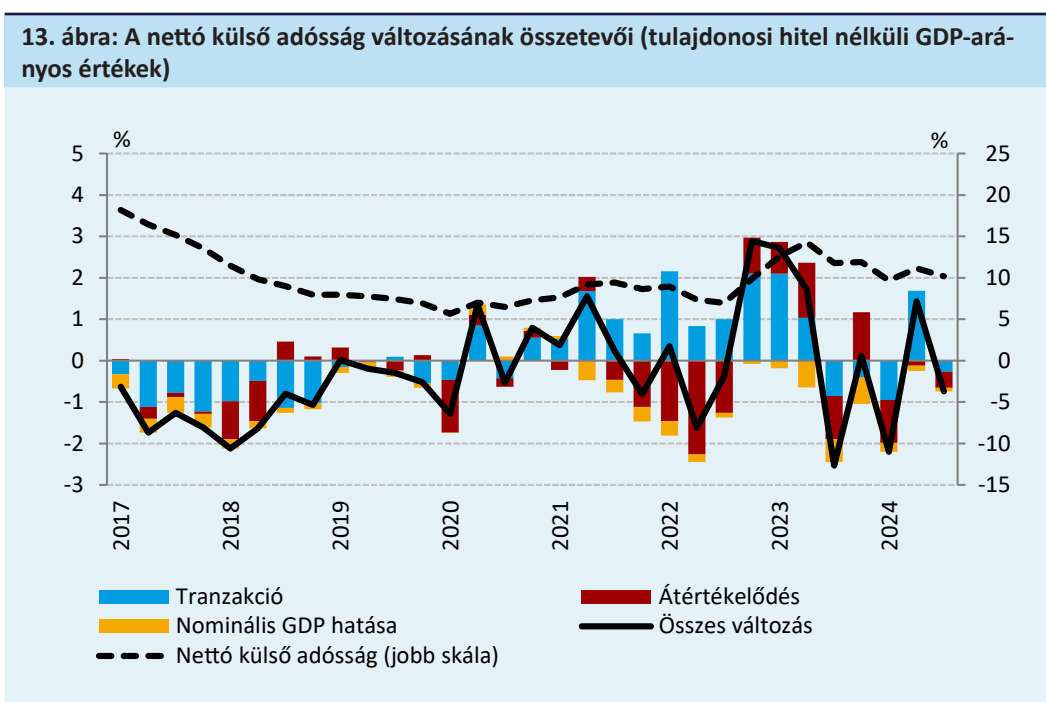
2.1. Jelentős, 2 milliárd eurós működőtőke-beáramlás

A tranzakciókból eredően a korábbi negyedévi osztlék megszavazások után **2024 harmadik negyedévében a nettó közvetlentőke esetében forrásbeáramlás valósult meg.** A külföldiek magyarországi közvetlentőke-befektetései a harmadik negyedévben – döntően az újrabefektetésből eredően – 2 milliárd eurós beáramlást mutattak, amivel a négy negyedéves érték az előző negyedévhez hasonlóan a GDP mintegy 3 százalékát tette ki (12. ábra). Ezzel párhuzamosan a magyar szereplők külföldi kifizetései összesen 0,8 milliárd euróval bővültek a negyedév során, ami szintén közel azonos volt az egy évvel korábbi értékkel. Mindezek eredményeként az átfolyótőkétől szűrt nettó FDI-beáramlás 2024 harmadik negyedévében 1,2 milliárd eurót tett ki, amivel a négy negyedéves érték továbbra is a GDP közel másfél százalékán alakult.

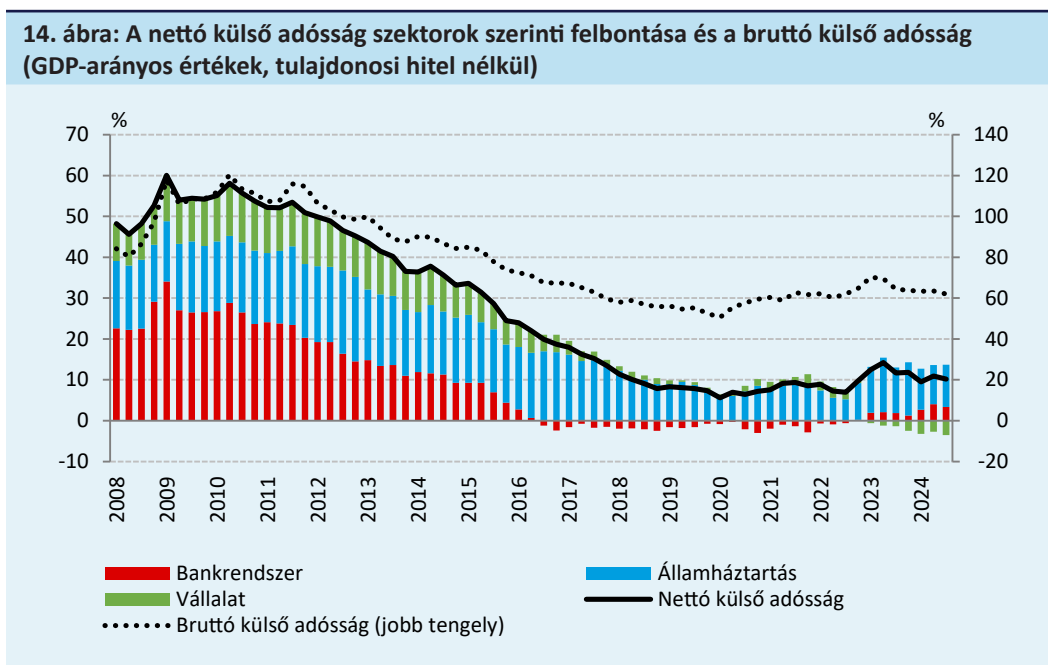

2.2. Csökkenő külső adósságráták

2024 harmadik negyedében a gazdaság alapfolyamatok szerinti nettó külső adóssága csökkent, és a GDP 10,2 százalékát tette ki. Az adósságtípusú források korábban bemutatott enyhébb, mintegy 0,5 milliárd eurót kitevő csökkenése mellett az átértékelődési hatások és a GDP nominális növekedése is mérsékeltek a mutatót (13. ábra). Az adósságjellegű forráskiáramlás 0,3 százalékponttal csökkentette a nettó külső adósságot. Az átértékelődés összességében a GDP 0,4 százalékaival csökkentette az ország nettó külső adósságát, ami ellentétes folyamatok eredményeként alakult ki: a hozamok csökkenésének adósságnövelő hatását több mint ellensúlyozta a forint dollárral szembeni erősödése. A nominális GDP növekedése is enyhén, a GDP 0,1 százalékaival mérsékelte a mutató értékét.

A nettó külső adósságráta csökkenése elsősorban a vállalatokhoz és bankrendszerhez kötődött (14. ábra). A vállalatok GDP-arányos nettó külső tartozása a második negyedévi átmeneti emelkedést követően csökkent. A GDP 0,8 százalékaival kitevő csökkenés elsősorban a kereskedelmi hitelek állományának mérséklődésével magyarázható, de a szektor egyéb – rövid és hosszú lejáratú – hitelei is csökkentek. A forráskiáramlást kismértékben fékezte, hogy a vállalatok külföldi eszközei is csökkentek. A vállalatok nettó külső adósságmutatója a harmadik negyedév végén is negatív volt, vagyis a szektor külföldi eszközei meghaladták a külföldi adósság állományát. A bankok nettó külső adóssága a GDP 0,7 százalékaival csökkent, ami a külföldi eszközök kisebb és a külföldi tartozások nagyobb mértékű mérséklődése mellett következett be. Továbbra is fennáll tehát a 2022 vége óta jellemző állapot, amely szerint a bankrendszer külföldi tartozásai meghaladják a külföldi követeléseket, vagyis a szektor nettó adósságmutatója – a 2017 óta látott negatív, nulla közeli szintje után – továbbra is pozitív tartományban tartózkodik. Az MNB-vel konszolidált államháztartás GDP-arányos nettó külső adóssága 0,5 százalékponttal nőtt, amelyben elsősorban az MNB adósságjellegű tartozásainak emelkedése tükröződött. Az MNB nettó külső adóssága főként a külföldiek kezében lévő jegybanki diszkontkötvény állományának emelkedése miatt nőtt, de a devizatartalék enyhe csökkenése is ebbe az irányba hatott.

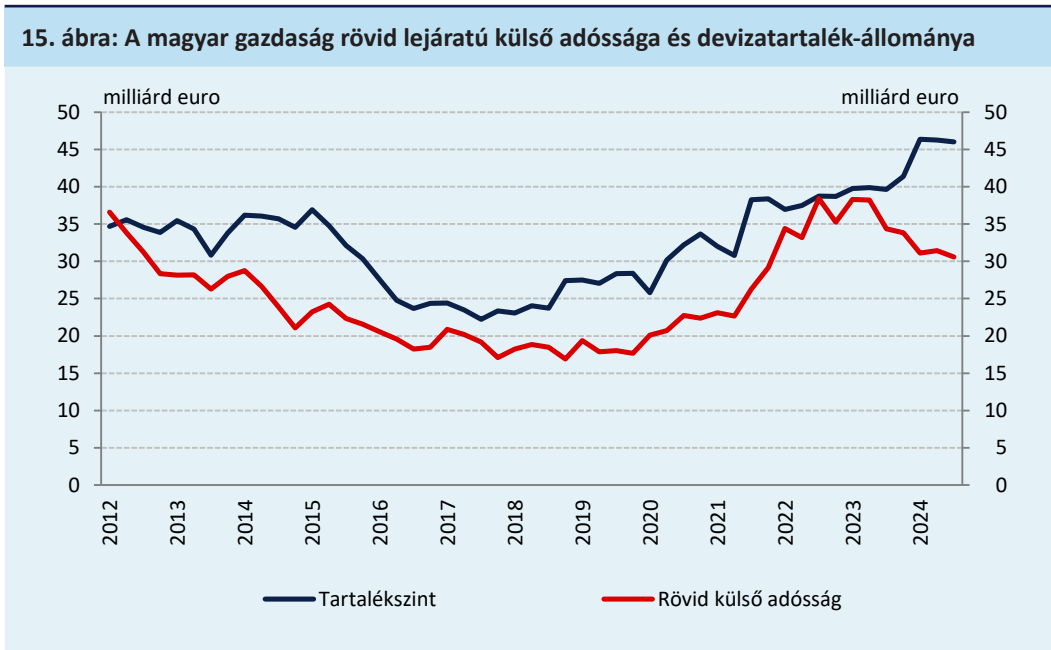
Az ország GDP-arányos bruttó külső adóssága 2024 második negyedévében a GDP mintegy 1,5 százalékával mérséklődött, és a GDP 62 százalékát tette ki. Az adósságmutató csökkenésében az előző negyedévvél ellentétben nem az állam külföldi adósságállományának mérséklődése, hanem a vállalatok és a bankrendszer külső adósságának a GDP mintegy 1-1 százalékát kitevő csökkenése játszott szerepet. A bankrendszer esetében a külföldi tartozások mérséklődése elsősorban a hosszabb lejáratú külföldi hitelekhez és kötvények kötődött, de kisebb mértékben csökkent a bankok eredeti futamidő szerinti rövid külső adóssága is. A vállalatok GDP-arányos bruttó külső adósságának mérséklődése elsősorban a kereskedelmi és egyéb rövid hitelek alacsonyabb állományával magyarázható, de a kisebb mutató irányába hatott a hosszabb lejáratú hitelek csökkenése is. Ezeket a hatásokat némiképp ellensúlyozta, hogy az MNB-vel konszolidált államháztartás mutatója főként a külföldiek forintban denominált MNB diszkontkötvény állomány emelkedése és a hozamok csökkenése miatti átértékelődési hatások miatt nőtt.

2.3. Tovább erősödött az eddig is jelentős tartalékmegfelelés

A nemzetközi tartalékok szintje 2024. harmadik negyedév végén 46,0 milliárd eurót tett ki, ami enyhe csökkenést jelent az előző negyedév végéhez képest. A nemzetközi tartalékok alakulását több tényező befolyásolta, amelyek közül a legjelentősebbek az alábbiak:

- Az Államadósság Kezelő Központ (ÁKK) nettó devizafinanszírozási műveletei összesen 1 milliárd euróval csökkentették a tartalékszintet: ebben a negyedévben elsősorban a devizatörlesztések és a devizaadósságra fizetett kamat hatása tükröződött a devizatartalék alakulásában, miközben devizaforrás-bevonásra a megelőző negyedévekhez képest csak kisebb mértékben került sor. Az ÁKK szeptemberben hajtott végre japán jenben denominált, 3 és 10 éves lejáratú Szamuráj-kötvény kibocsátásokat mintegy 250 millió euro értékben.
- A Magyar Államkincstár devizatranzakcióinak tartalékcsökkentő hatása további 0,5 milliárd eurót tett ki.
- A tartalékcsökkentő hatásokat nagyrészt kompenzálta az európai uniós források nettó tartaléknövelő hatása, a portfóliókon realizált hozam, valamint az eurótól eltérő devizában jegyzett tartalékelemek árfolyamának változásából adó átértékelődés.

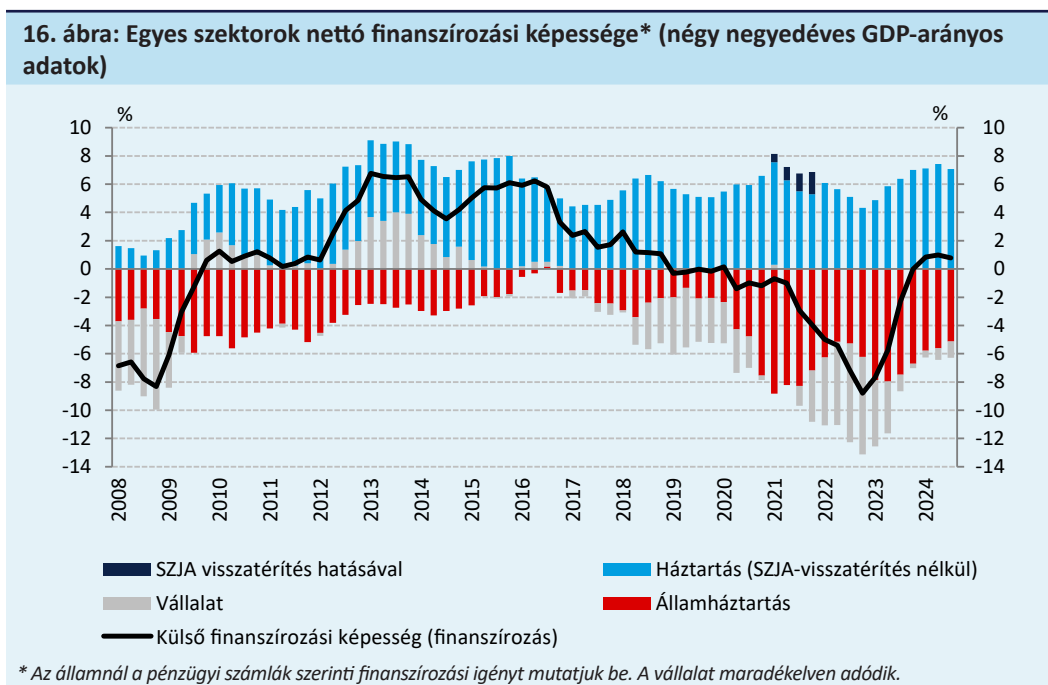
Az MNB nemzetközi tartalékainak állománya 2024 harmadik negyedévének végén 15,4 milliárd euróval haladta meg a befektetők által kiemelten figyelt rövid lejáratú külső adósság szintjét. A nemzetközi tartalék szintje 2024. szeptember végén 46,0 milliárd eurót, a rövid külső adósság pedig 30,6 milliárd eurót tett ki. A jegybank és a befektetők által is kiemelten követett Guidotti-Greenspan mutató feletti mozgástér a negyedév végére 0,8 milliárd euróval, 15,4 milliárd euróra emelkedett, ami korábban nem tapasztalt mértékű tartalékmegfelelést jelent (15. ábra).

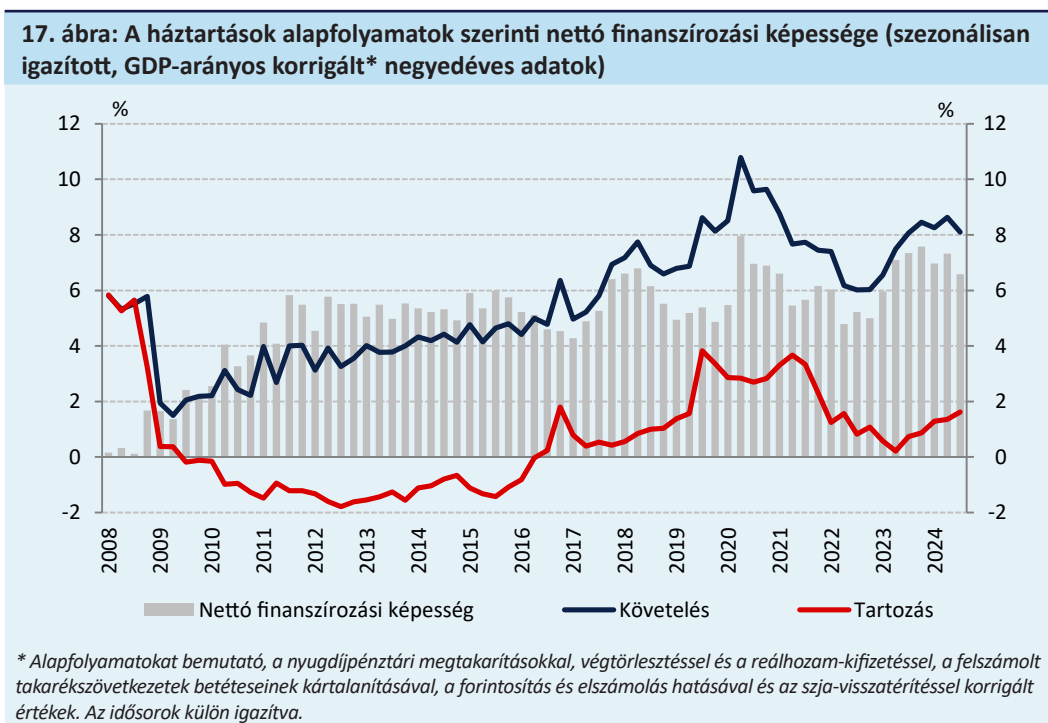
3. Szektorok megtakarítása szerinti megközelítés

2024 harmadik negyedévében a gazdasági szektorok megtakarítás szerinti nettó pozíciója enyhén csökkent, ami a magánszektor mérséklődő, illetve az államháztartás javuló nettó pozíciója mellett alakult ki. Az államháztartási hiány elsősorban a visszafogott állami beruházás és a növekvő adóbevételek hatására csökkent, miközben az oldódó óvatossági megfontolásokkal összhangban enyhén mérséklődött a háztartások nettó pénzügyi megtakarítása. A lakosság csökkenő, de historikus összevetésben továbbra is jelentős mértékű pénzügyi eszközfelhalmozásán belül az állampapírok mellett a befektetési jegyek növekedtek a legnagyobb mértékben. A magas szintről csökkenő jövedelmezőség a vállalatok növekvő finanszírozási igényében tükröződött.

A harmadik negyedévben a magánszektor enyhén mérséklődő nettó finanszírozási képességével szemben tovább javult az államháztartás finanszírozási pozíciója, ami összességében a szektorok megtakarítási folyamatai szerinti nettó külső egyenleg enyhe csökkenését eredményezte. A harmadik negyedévben folytatódott a költségvetési hiány mérséklődése, ami elsősorban a korábbinál érdemben alacsonyabb állami beruházásnak, illetve a munkát terhelő adóbevételek emelkedésének volt a következménye, de mindezek mellett az év közepén bejelentett intézkedések és a mérséklődő energiakiadás is támogatta az éves szinten kisebb finanszírozási igényt. A magánszektor nettó pénzügyi megtakarítása bár kismértékben mérséklődött, továbbra is magas. A háztartások nettó pénzügyi megtakarítása enyhén, a GDP 0,3 százalékaival 7 százalékos közelébe csökkent, ami az óvatossági motívum oldódására utal. Az elmúlt egy évben a vállalatok finanszírozási igénye – vélhetően a magas szintről mérséklődő jövedelmezőség eredményeként – lassan növekedni kezdett, és a harmadik negyedévben meghaladta a GDP 1 százalékát. Mindezek eredőjeként a gazdaság szektorok megtakarítási folyamatai szerinti négy negyedéves nettó külső pozíciója kismértékben csökkent (16. ábra).

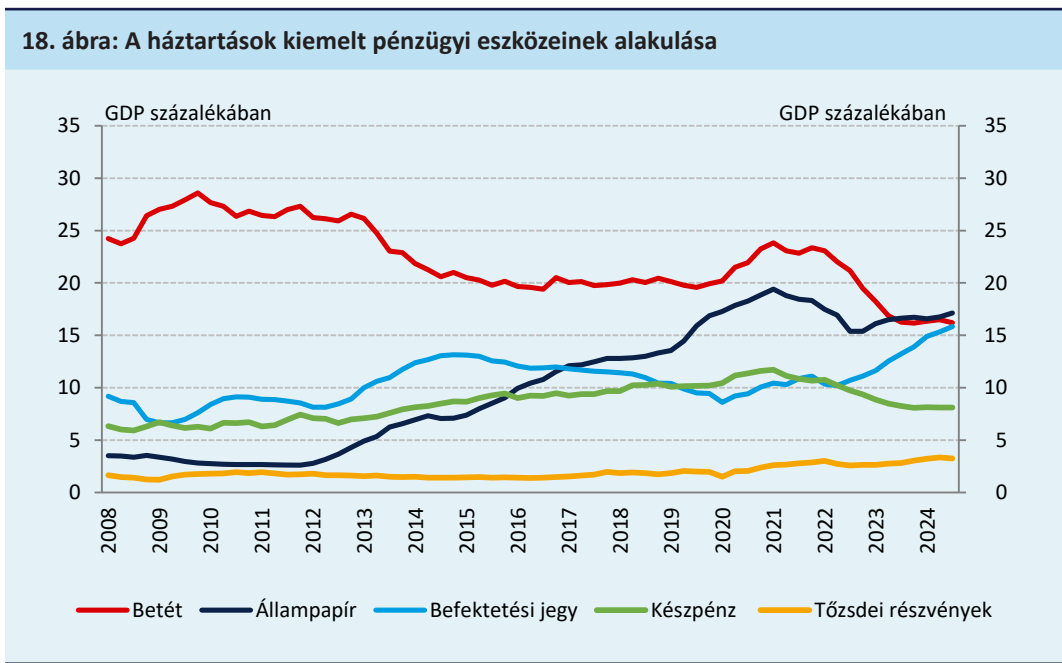

2024 harmadik negyedévében az alapfolyamatok szerint a háztartások szezonálisan igazított nettó pénzügyi megtakarítása csökkent, amihez a pénzügyi eszközök mérséklődése és tartozások emelkedése egyaránt hozzájárult (17. ábra). Az MNB közgazdasági megfontolásból az alapfolyamatok szerinti mutatójában az egyedi hatásokat (például a magánnyugdíj-pénztári megtakarítások, végtörlesztés, reálhozam-kifizetés, a felszámolt takarékszövetkezetek betéteseinek kártalanítása, a forintosítás és elszámolás, szja-visszatérítés) nem veszi figyelembe. Az egyedi hatások a pénzügyi eszközfelhalmozáson, illetve a tartozásokon keresztül a nettó mutatót is befolyásolják. Az alapfolyamatokat megragadó, szezonálisan igazított GDP-arányos mutató szerint a lakosság pénzügyi eszközfelhalmozása a negyedév során – vélhetően az óvatossági motívumok oldódásával – enyhén csökkent. Ezzel párhuzamosan a kedvező kamatkörnyezet hatására erősödött a lakosság nettó ingatlanhitel-felvétele, miközben a fogyasztási hitelek növekedése továbbra is visszafogott volt.

A csökkenő, de historikus összevetésben továbbra is magas pénzügyi eszközfelhalmozáson belül az állampapírok mellett a befektetési jegyek állománya növekedett nagyobb mértékben (18. ábra).

- A folyószámla betét állomány mérséklődésének eredményeképpen a háztartások teljes betétvagyona közel 50 milliárd forinttal csökkent, ami a GDP-arányos mutató csökkenésében is tükröződött.
- A harmadik negyedévben – meghaladva az előző negyedév növekedését – a lakosság állampapír-állománya a tranzakciókból eredően mintegy 500 milliárd forinttal emelkedett. A változó kamatozású papíroknál döntően a felhalmozott kamatoknak köszönhetően 181 milliárd forinttal bővült a PMÁP-papírok állománya, amivel párhuzamosan a BMÁP állománya a tranzakciókból eredően közel 90 milliárd forinttal emelkedett. Az idén januárban kibocsátott, negyedéven te fix kamatot fizető FixMÁP iránti erős kereslet mintegy 280 milliárd forinttal növelte a papír negyedév végére közel 800 milliárd forintos állományát. A kivezetésre kerülő rövid lejáratú fix kamatozású 1MÁP állománya tovább csökkent, miközben a DKJ állománya az előző negyedévi csökkenést követően ismét bővült. A harmadik negyedévben – a csökkenő állománnyal összhangban – lassult a MÁP+ állampapírok visszaváltása. A háztartások állampapír-állománya mindezek hatására a GDP 17 százaléka fölé emelkedett, és már egyértelműen meghaladja a lakosság betétállományát.
- A harmadik negyedévben a lakosság bankjegy- és érmeállománya közel 80 milliárd forinttal nőtt, így a háztartások teljes készpénzállománya továbbra is a GDP 8 százaléka körül alakult.
- A befektetési jegyek piacán továbbra is élénk kereslet volt tapasztalható: az átértékelődési hatásokat is figyelembe véve – előző negyedévvel megegyező mértékben – mintegy 600 milliárd forinttal bővült az állomány, így GDP-arányosan közel 16 százalékra nőtt a befektetési alapok állománya. Az átértékelődések nélkül, csupán a tranzakciókból eredően mintegy 430 milliárd forinttal nőtt az állomány.

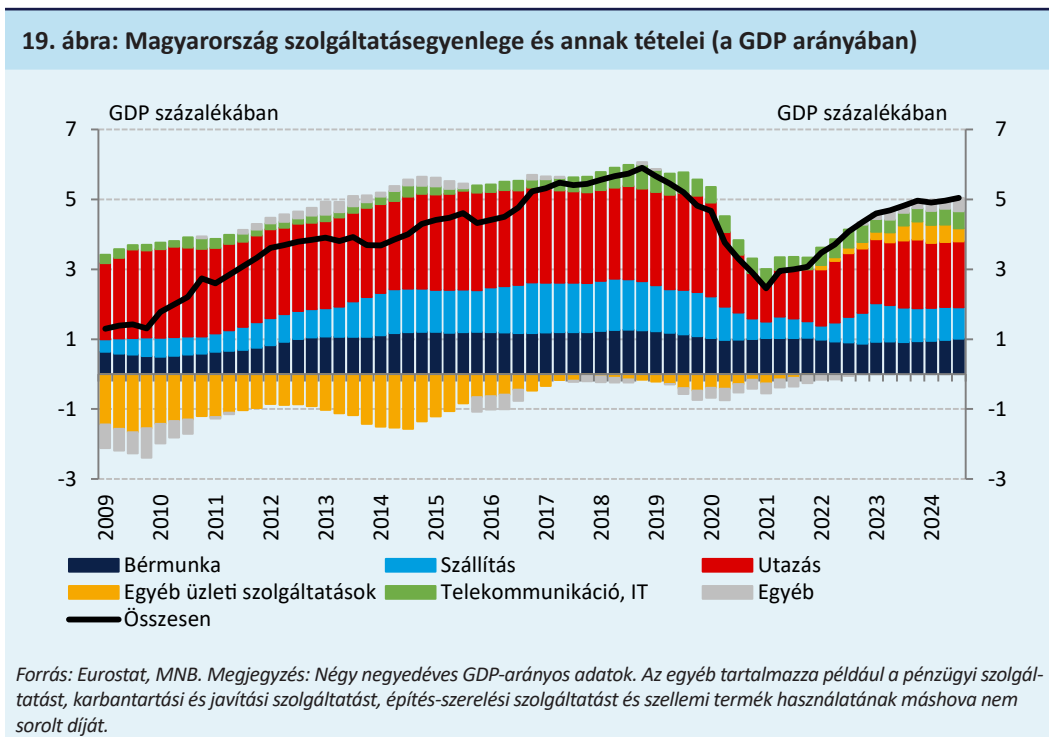

4. Kiemelt téma: A szolgáltatásegyenleg alakulása

A Fizetési mérleg jelentés kiemelt témájában a hazai és európai szolgáltatásegyenleg alakulását tekintjük át. 2020-ban a koronavírus-járvány megjelenésével és a korlátozó intézkedések, határok lezárásának elrendelését követően a turizmus³ hazánkban és Európa szerte is visszaesett. A kijárási korlátozások feloldásával az idegenforgalom is növekedni kezdett, azonban négy negyedéves GDP-arányos egyenlegének szintje még elmarad a korábban jellemzőtől, aminek hátterében döntően a bevételek visszafogottabb növekedése áll. A részletesebb adatok szerint elsősorban a más földrészekről érkező turisták aránya csökkent, illetve mérséklődött a vélhetően nagyobb bevétellel járó szállodai foglalások aránya. Európa országait tekintve is jellemző, hogy a GDP-arányos turizmusegyenlegek még elmaradnak a járvány előtti szinttől. Az európai országok közül elsősorban a mediterrán országokban magas az utazások egyenlege, míg Magyarország e tekintetben továbbra is az európai országok első harmadába tartozik. A régiós országok közül a hazai szolgáltatásegyenleget sújtotta a legnagyobb mértékben a járvány – Lengyelországban enyhe csökkenés után újabb csúcspontot ért el, míg Csehországban és Szlovákiában folytatódott az egyenleg mérséklődő trendje.

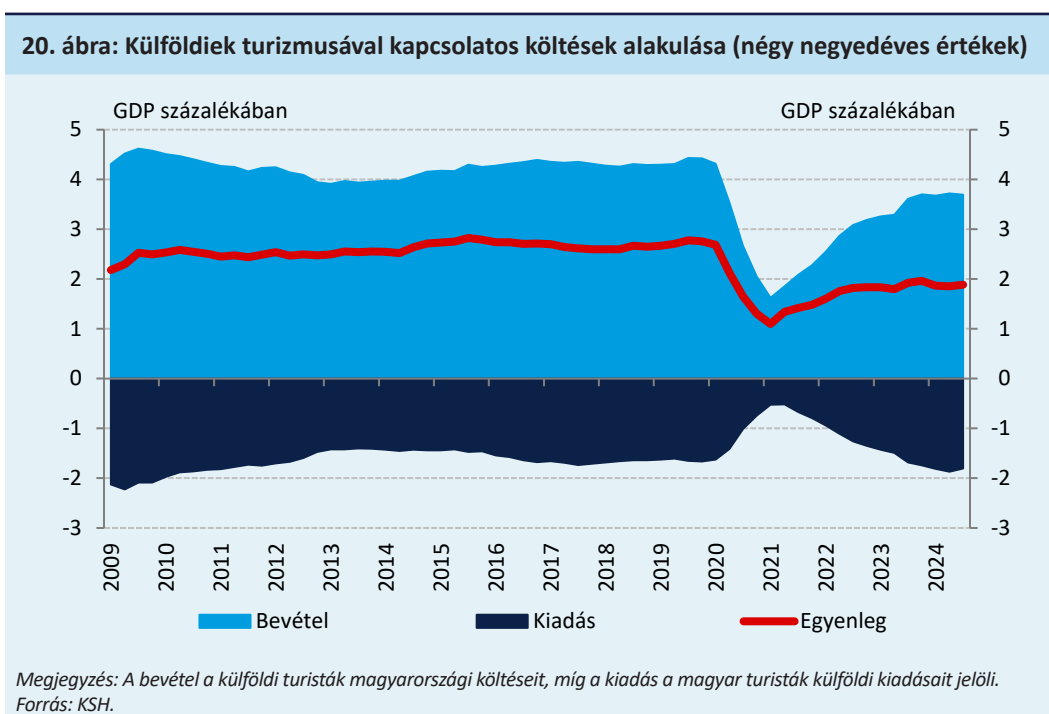
Magyarország 2019-ben gazdaságilag sikeres évtizedet zárt, ami a külfölddel szembeni szolgáltatásegyenleg jelentős javulásában is tükröződött. A kedvező folyamat azonban 2020-ban a koronavírus-járvány kirobbanásával és az azt követő korlátozó intézkedésekkel megtört (19. ábra). A járvány elleni védekezés miatti lezárások elsősorban a turizmust érintette negatívan – a kieső exportbevételek miatt –, amely 2021-ig a szolgáltatásegyenleg visszaesését is okozta. Emellett azonban a 2021-2022-ben megugró globális nyersanyag- és energiaár-emelkedés, illetve a 2022-ben kitört orosz-ukrán konfliktusból eredő termelési láncok súrlódása is lassította szolgáltatások külkereskedelmi forgalmának kilábalását. Az utazások mellett a szállítás, valamint az egyéb üzleti szolgáltatások egyenlege változott érdemben a szolgáltatásegyenlegben belül. A szállítási ágazat esetében a visszaesést 2020-2021-ben a koronavírus-járvány és a globális félvezetőhiány (és ebből eredő emelkedő szállítmányozási árak), míg 2022-ben az orosz-ukrán háború következményeként az ellátási láncokban keletkező zavarok magyarázzák. 2022 végétől a korábbi tényezők oldódásának eredményeképpen a szállítások egyenlege ismét emelkedni kezdett – azonban a többlet a korábbi időszakhoz képest alacsonyabb szinten stabilizálódott, amihez a Wizz Air külföldi cégcsoporttagjához történő gépeladása is hozzájárulhatott. Az egyéb üzleti szolgáltatások között elsősorban a nagyrészt vállalatcsoporton belüli működéshez kapcsolódó külföldre nyújtott (számviteli) szolgáltatások emelkedtek, ugyanakkor külföldről már kevesebb hasonló szolgáltatást veszünk igénybe, ezért a korábbi hiány 2022-ben enyhe többletbe fordult, amely azóta is fennáll. A szolgáltatások egyenlegének többi tétele is változott, azonban ezek nagyjából kiegyenlítették egymást. 2023 vége óta a GDP-arányos szolgáltatásegyenleg javulása megakadt, amely elsősorban a turizmus szinten maradásához köthető. A turizmusegyenleg képviseli a legnagyobb súlyt a szolgáltatásegyenlegben belül, azonban aránya és szintje továbbra is elmarad a járvány előtti időszakhoz képest. Az elmúlt években a turizmus alakulását számos tényező befolyásolta, ezért kiemelt témánkban részletesen bemutatjuk a hazai és nemzetközi folyamatokat.

³ A hivatalos statisztikai besorolás szerint „utazás” elnevezésű kategóriára a könnyebb érthetőség kedvéért a fejezetben idegenforgalomként, illetve turizmusként is hivatkozunk.

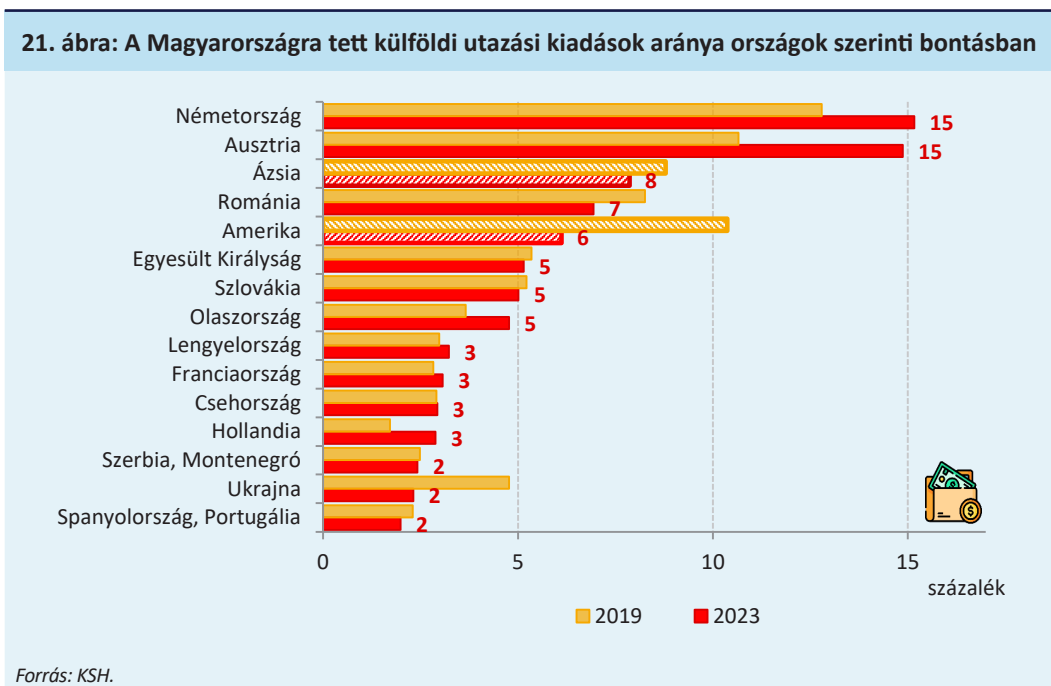

4.1. A járvány előttinél kisebb turizmusegyenleg a kisebb bevételhez köthető

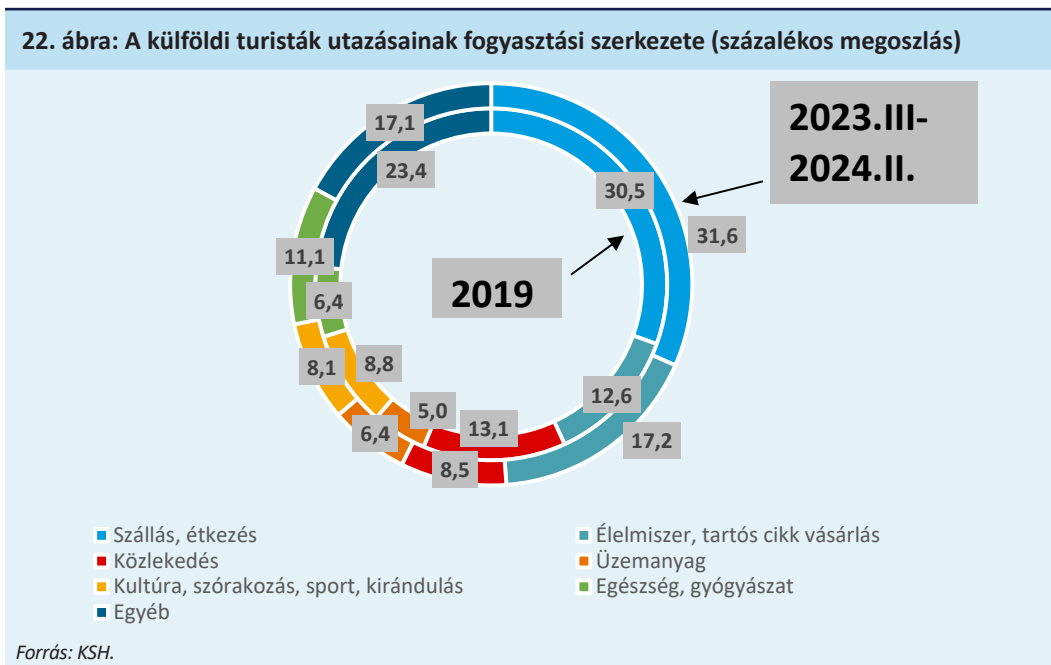
A Magyarországra érkező külföldi vendégek költségei 2023-ban a kétszeresét tették ki a külföldre utazó magyarok kiadásainak, azaz a külföldről hazánkba irányuló turizmus, annak bevétele kiemelten fontos a magyar gazdaság számára. A hazai turizmus – a világ számos országához hasonlóan – jelentős visszaesést szenvedett el a Covid-válság alatt, és bár a turisztikai bevételek azóta ismét emelkedésnek indultak, a válság előtti szintet – a külső egyensúly szempontjából fontos – GDP-arányos mutatóban még nem érték el (20. ábra). 2019-ben a külföldiektől származó bruttó turisztikai bevételek a GDP közel 4,5 százalékára rúgtak, majd a járvány éveiben, 2020-2021-ben a GDP mindössze 2,0-2,5 százalékára estek vissza. Bár a járvány hatásainak csillapodásával a turisztikai bevételek fokozatosan emelkedtek, még idén sem érték el a GDP 4 százalékát, miközben a kiadások már enyhén meg is haladták a járvány előtt jellemző szintet.

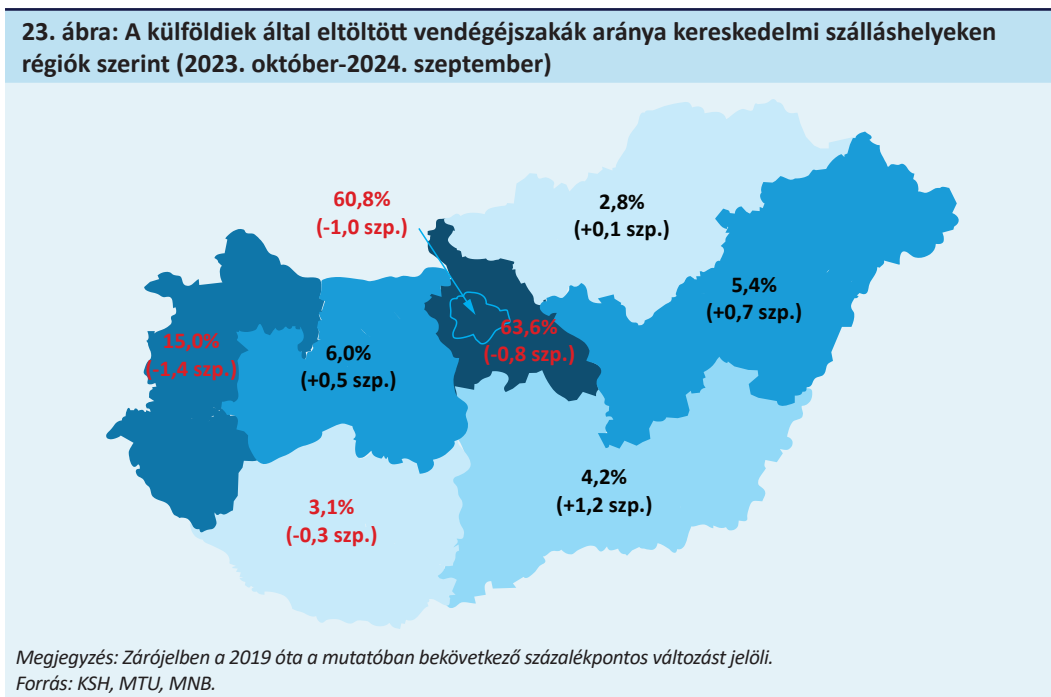
A járvány után megnőtt az európai, ezen belül is elsősorban a német és osztrák turisták aránya. Míg 2019-ben a külföldről származó hazai turisztikai bevételek 79 százaléka származott európai vendégektől, addig ez az arány 2023-ra 85 százalékra emelkedett, vagyis feltehetően az európai turisták a válság óta fokozottabban preferálják a közeli (azonos kontinensen lévő) célpontokat utazási döntéseiknél, miközben az amerikai költségek aránya csökkent (21. ábra). 2019-hez hasonlóan 2023-ban is a német, illetve osztrák turisták költöttek legtöbbször Magyarországon, költséjük azonban a külföldről származó turisztikai bevételeken belül a korábbi évekkel összevetve tovább emelkedett, és 15-15 százalékra nőtt. Azaz e két ország adja a turizusból származó hazai bevétel közel harmadát. A bevétel szempontjából szintén jelentősnek számító szomszédos régiós országok (Románia, Szlovákia, Lengyelország, Csehország) mellett, amelyekhez a bevételeknek összesen 18 százaléka kötődött 2023-ban, szintén nagyon jelentősnek számítanak az olyan nagy népességű, illetve fejlett országok és régiók, mint Ázsia, az Egyesült Királyság és Amerika. A statisztikai adatok szerint az Ázsiából érkező vendégekhez kötődött 2023-ban a hazai turisztikai bevételek 8 százaléka, míg az amerikai kontinensről 6 százaléka (ezen belül az USA-ból 4 százaléka). Az Egyesült Királyságból érkező vendégek pedig a bevételek 5 százalékát adták tavaly, így elmondható, hogy e fejlett régiók is jelentős bevételi források a hazai turizmusnak.

A külföldi vendégek magyarországi költségeinek fogyasztási szerkezetében 2019-hez képest nőtt a tartós cikkekre, élelmiszervásárlásra, valamint az egészségmegőrzésre költött összegek aránya (22. ábra). A költségek közel harmada továbbra is a szálláshely és vendéglátás igénybevételéhez kapcsolódik a külföldi vendégek itt tartózkodása alatt, ez 2019-hez képest csak kismértékben változott. Ugyanakkor az élelmiszervásárlásra, illetve tartós cikkek vásárlására költött kiadások mintegy 5 százalékponttal, 17 százalékra nőttek az összes költséson belül. Szintén jelentősen, 6-ról 11 százalékra nőtt az egészségre, gyógyászati tevékenységre költött összegek aránya. Ezen belül feltehetően a tényleges gyógyászati célú költségek (például fogászat, egynapos sebészet stb.) igénybevétele, illetve a fürdőhelyek látogatása emelkedhetett. Utóbbi megerősíti, hogy a fürdőhelyek forgalmára vonatkozó statisztika szerint a hazai fürdőhelyek árbevétele 2019-hez képest 2023-ra 30 százalékkal emelkedett, amelyben a hazai mellett a külföldi turisták is jelentős szerepet játszhattak. Ezzel szemben az „egyéb” kiadások kategória (ajándékvásárlás, biztosítás, tanulás stb.) részaránya a 2019-es 23 százalékhoz képest 17 százalékra csökkent. Mintegy 4,5 százalékponttal csökkent a közlekedésre fordított kiadások részaránya, míg az üzemanyagköltség részaránya másfél százalékponttal emelkedett a vizsgált időszakban. A „kultúra, szórakozás, sport” célú kiadások nominálisan szintén nőttek 2024-re, azonban az összes költséson belül ez részarányosan egy enyhe csökkenést jelentett.

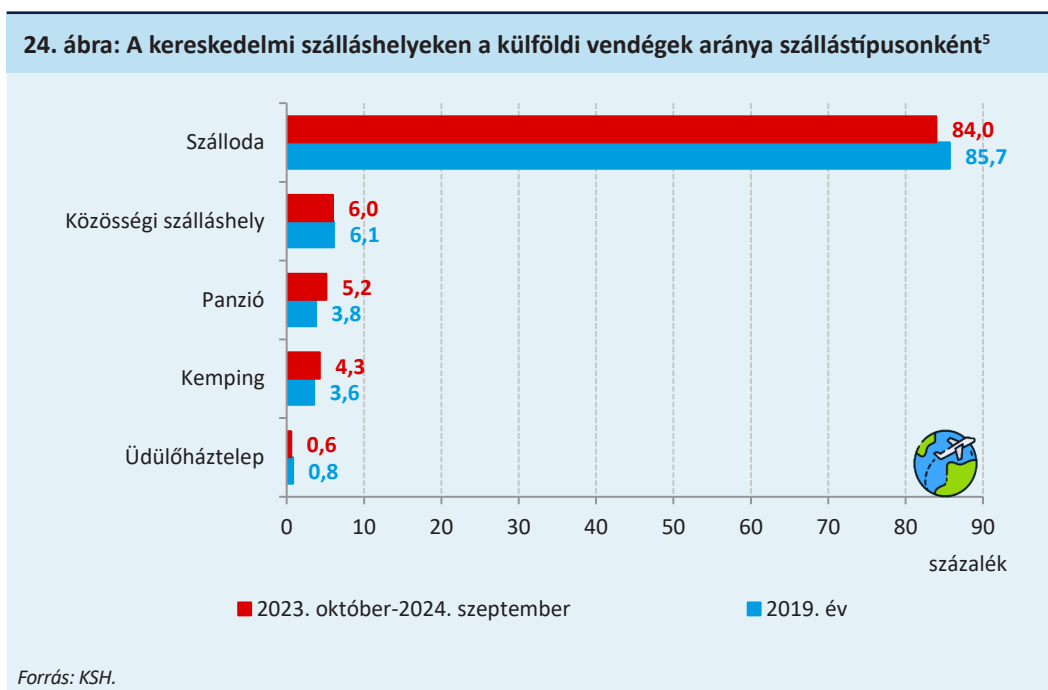

A regionális koncentráció a külföldiek által eltöltött vendégéjszakák esetében enyhén csökkent, de továbbra is jelentős: 2019-hez hasonlóan 2024-ben is a Magyarországon töltött vendégéjszakák számának közel kétharmadát a Budapestet is magába foglaló közép-magyarországi régióban töltik a vendégek, illetve kisebb részben a balatoni és nyugat-dunántúli régió is frekventált (23. ábra). 2020 márciusában, a koronavírus-járvány magyarországi megjelenését, és így a korlátozó intézkedések, határok lezárásának elrendelését követően érdemi visszaesés volt tapasztalható a vendégéjszakák számában és a külföldről származó hazai turisztikai bevételekben is, amely legnagyobb mértékben a fővárosi és nyugat-dunántúli szálláshelyeket érintette. A járvány elleni védekezés miatti kijárási korlátozások fokozatos feloldásával a turizmus növekedni kezdett. 2024-re a külföldiek által eltöltött vendégéjszakák aránya a régiók közül Dél-Alföld (1,2 százalékponttal), Észak-Alföld (0,7 százalékponttal), Közép-Dunántúl (0,5 százalékponttal) haladta meg a járvány előtti időszak értékeit. Fontos kiemelni, hogy e régiók a központi területekhez képest alacsony súlyt képviselnek. Ugyanakkor a Nyugat-Dunántúl (-1,4 százalékpont), a Budapestet is tartalmazó Közép-Magyarország (-0,8 százalékpont), valamint Dél-Dunántúl (-0,3 százalékpont) továbbra is elmarad 2019-es szintjétől.⁴

⁴ A KSH az adatok tekintetében megemlíti, hogy koronavírus-járvány miatti hiányos adatszolgáltatás, valamint a változó adatforrás következtében az adatok összehasonlíthatósága korlátozott.

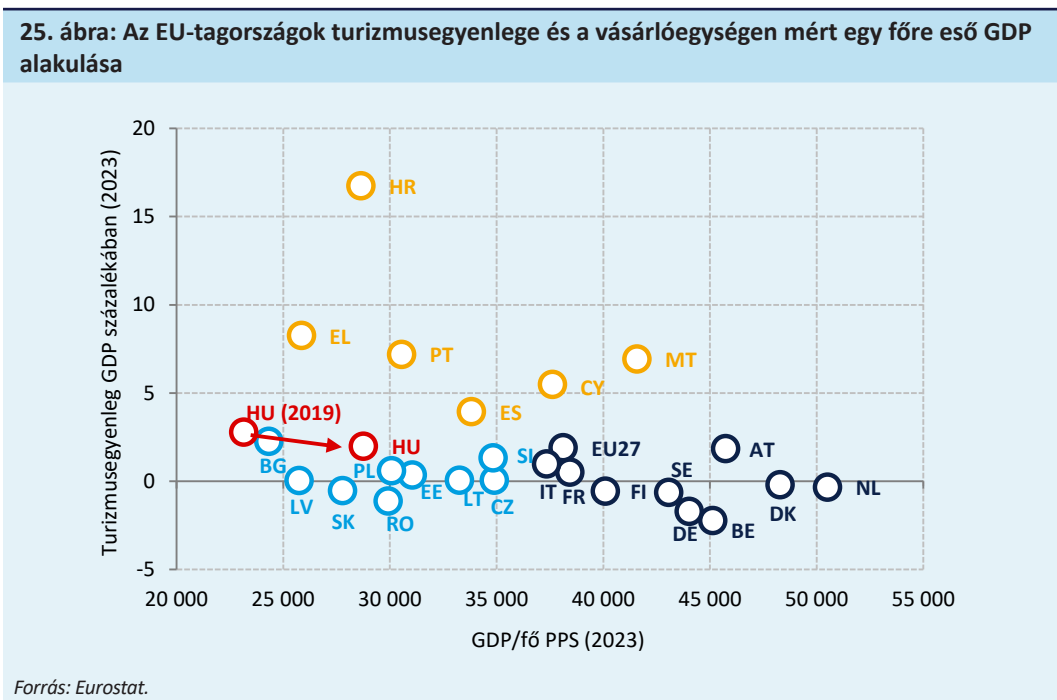
Hazánkban a külföldi vendégek 2024-ben is jellemzően szállodában szálltak meg, bár arányuk kismértékben csökkent – amivel párhuzamosan a vélhetően kisebb bevételt jelentő egyéb szállástípusok népszerűsége emelkedett (24. ábra). 2019-ben a külföldiek 86 százaléka szállodában, 4-6 százaléka pedig közösségi szálláshelyen, panzióban és kempingben szállt meg. A 2020-as világjárvány, az orosz-ukrán háború miatt kialakult geopolitikai kockázat, valamint az elmúlt éveket nemzetközi szinten is sújtó – a korábbi időszakhoz képest – magasabb inflációs környezet kismértékben módosított a külföldi vendégek szálláshely megválasztásának szokásain. 2024-re a külföldi vendégek 84 százaléka – vagyis 2019-hez képest 2 százalékponttal kevesebben – választott szállodát szálláshelyül, míg 6 százalék közösségi szálláshely mellett döntött. Ugyanezen időszak alatt a panziót választók aránya 5 százalékra és a kempinget választók aránya közel 4,5 százalékra emelkedett.

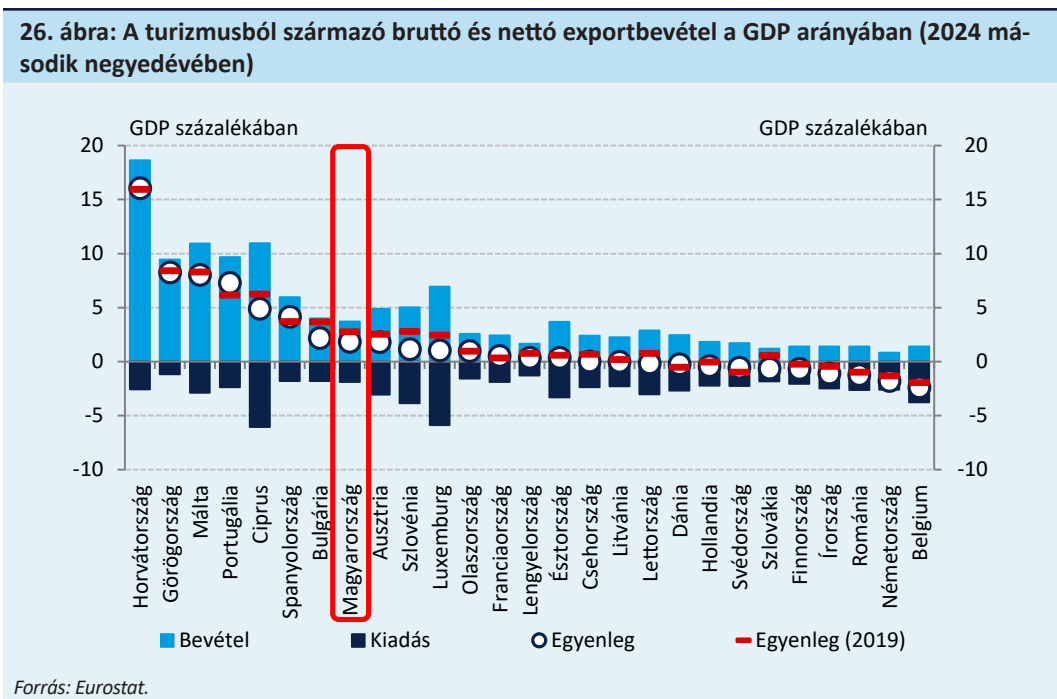
4.2. Hazánk turizmusegyenlege meghaladja a régiós értékeket

Az európai országok közül elsősorban a mediterrán országokban magas a GDP-arányos turizmusegyenleg, míg Magyarország e tekintetben továbbra is az európai országok első harmadába tartozik. 2019-ben Magyarország turizmusegyenlege az osztrák, illetve szlovén szinten alakult. A 2020-as koronavírus-járvány idején bevezetett korlátozások Európa-szerte is tartósan visszavetették a turizmust, ezt követően azonban újra emelkedés tapasztalható. A turizusból származó bevétel az Európai Unióban elsősorban a tengerparti és szigetországokban a legjelentősebb (például Horvátország, Görögország, Málta, Portugália, Ciprus, Izland). Ezekben az országokban a bruttó bevétel a GDP mintegy 10-20 százalékát teszi ki, és a turizmusegyenleg – vagyis a bevétel és kiadás különbözeteként adódó nettó export – is ezekben az országokban a legjelentősebb. Magyarország turizmusegyenlege az EU első harmadában foglal helyet, megelőzve például Olaszországot, Franciaországot és a régiós országokat is. Hazánkban a turizmusegyenleg 2023-ban is az osztrák szinten volt, a GDP közel 2 százalékát tette ki, míg a többi régiós ország egyenlege továbbra is 1 százalék alatti, illetve Romániánál negatív volt, GDP arányosan -1 százalékot tett ki (25. ábra). A fejlett nyugati és északi államok turizmusegyenlege jellemzően negatív, amely abból adódhat, hogy ezekben az országokban a magasabb életszínvonalhoz kötődően általánosságban többen és többit utaznak külföldre, illetve feltehetően egy-egy utazás alkalmával nagyobb összeget költenek a fogadó országban, mint a többi ország lakói.

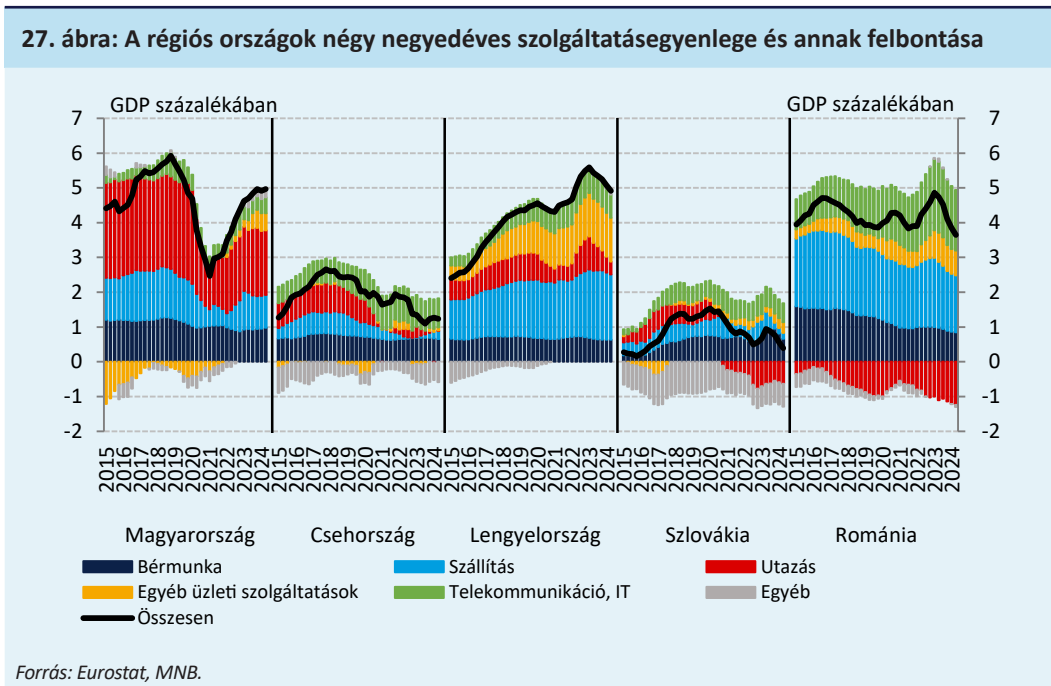
⁵ Az ábra nem tartalmazza az airbnb szolgáltatást, mert ezt a KSH a magán- és egyéb szálláshelyek kategóriában tünteti fel. Ennek adata azonban 2021 januárjától érhető el.

Európa országait tekintve a turizmusegyenlegek 2024-ben még jellemzően elmaradnak a járvány előtti szinttől (26. ábra). Európa egészét komolyan érintette a 2020-as Covid-járvány idején bekövetkező turizmus leállása, azonban országonként ez eltérő mértékű volt. Az EU-s országok többségében a turizmusegyenleg (házánk esetében közel 1 százalékponttal) továbbra is elmarad a 2019-es – még a koronavírus-járványt megelőző – békeévből mért szintjétől, miközben Portugáliában, Spanyolországban, Svédországban, Dániában és Franciaországban és Horvátországban már meghaladta azt. A fennmaradó országokban az elmaradás oka az, hogy a turizmusból származó kiadások gyorsabban épültek vissza, mint a bevételek. A turizmus visszaesésére, valamint némely ország lassabb helyreállítására olyan világgazdasági események is hatottak, mint a 2021-2022-ben megugró globális nyersanyag- és energiaár-emelkedés és a 2022-2023-as éveket jellemző magas inflációs környezet, általános gazdasági bizonytalanság.

A régiós országok közül a hazai szolgáltatásegyenleg csökkent a legnagyobb mértékben a járvány hatására. Lengyelországban enyhe csökkenés után újabb csúcsokat ért el, míg Csehországban és Szlovákiában folytatódott az egyenleg mérséklődő trendje (27. ábra). A koronavírus-járvány hatásaival összefüggésben 2020-2021 folyamán a régiós országokban jellemzően a turizmus visszaesése miatt romlott a szolgáltatásegyenleg. A korlátozások következtében a visszafogott gazdasági aktivitás a külkereskedelmi egyenleg javulásában tükröződött, aminek hatását fékezte a visszaeső turizmus egyenlegrontó hatása. A visegrádi országok közül a szolgáltatásegyenleg (a külföldi turisták elmaradása miatti) csökkenése Magyarországon volt a legnagyobb mértékű. Romániában a turizmusegyenleg visszaesése miatt a szolgáltatásegyenleg érdemben csak 2021-től kezdett el romlani és az egyenleg azóta is (Csehországhoz és Szlovákiához hasonlóan) jelentősen elmarad a 2019-es (GDP 2,4 százalékos) értékétől. Ezzel szemben Lengyelországban 2021-ben már a járvány előtti szintet (GDP 4,5 százalékát) is enyhén meghaladta, amely az egyéb üzleti szolgáltatások többletének további növekedésének, valamint a turizmus gyors helyreállításának tudható be. A lengyel szolgáltatásegyenleg 2021 óta éves szinten folyamatosan nő és GDP arányosan már 5 százalék felett alakul.

Ábrák jegyzéke

1. ábra: A külső finanszírozási képesség tényezőinek* alakulása (négy negyedéves értékek a GDP arányában)	7
2. ábra: A folyó fizetési mérleg nominális és szezonálisan igazított GDP-arányos egyenlege	8
3. ábra: A külkereskedelmi egyenleg és tényezőinek alakulása (négy negyedéves értékek a GDP arányában)	8
4. ábra: Az export és import éves reálnövekedése	9
5. ábra: A belföldi felhasználás éves növekedési üteme és a nettó export GDP-növekedéshez való hozzájárulása	9
6. ábra: A GDP szerinti külkereskedelmi egyenleg tényezőinek alakulása (éves változás)	10
7. ábra: A jövedelemegyenleg* tételeinek alakulása (négy negyedéves értékek a GDP arányában)	11
8. ábra: A transzferegyenleg tételeinek négy negyedéves alakulása (négy negyedéves értékek a GDP arányában)	11
9. ábra: A régiós országok négy negyedéves külső finanszírozási képessége (a GDP arányában)	12
10. ábra: A kétféle külső finanszírozási képesség (négy negyedéves GDP-arányos értékek)	13
11. ábra: A külső finanszírozási szerkezet alakulása (igazítatlan tranzakciók)	14
12. ábra: Közvetlentőke-befektetések átfolyótőke-tranzakciók nélkül (négy negyedéves GDP-arányos értékek)	14
13. ábra: A nettó külső adósság változásának összetevői (tulajdonosi hitel nélküli GDP-arányos értékek)	15
14. ábra: A nettó külső adósság szektorok szerinti felbontása és a bruttó külső adósság (GDP-arányos értékek, tulajdonosi hitel nélküli)	16
15. ábra: A magyar gazdaság rövid lejáratú külső adóssága és devizatartalék-állománya	17
16. ábra: Egyes szektorok nettó finanszírozási képessége* (négy negyedéves GDP-arányos adatok)	18
17. ábra: A háztartások alapfolyamatok szerinti nettó finanszírozási képessége (szezonálisan igazított, GDP-arányos korrigált* negyedéves adatok)	19
18. ábra: A háztartások kiemelt pénzügyi eszközeinek alakulása	20
19. ábra: Magyarország szolgáltatásegyenlege és annak tételei (a GDP arányában)	22
20. ábra: Külföldiek turizmusával kapcsolatos költségek alakulása (négy negyedéves értékek)	22
21. ábra: A Magyarországra tett külföldi utazási kiadások aránya országok szerinti bontásban	23
22. ábra: A külföldi turisták utazásainak fogyasztási szerkezete (százalékos megoszlás)	24
23. ábra: A külföldiek által eltöltött vendégéjszakák aránya kereskedelmi szálláshelyeken régiók szerint (2023. któber-2024. szeptember)	24
24. ábra: A kereskedelmi szálláshelyeken a külföldi vendégek aránya szállástípusonként ⁵	25
25. ábra: Az EU-tagországok turizmusegyenlege és a vásárlóegységen mért egy főre eső GDP alakulása	26
26. ábra: A turizusból származó bruttó és nettó exportbevétel a GDP arányában (2024 második negyedévében)	26
27. ábra: A régiós országok négy negyedéves szolgáltatásegyenlege és annak felbontása	27

Bethlen Gábor

(1580. november 15. – 1629. november 15.)

Erdélyi fejedelem (1613–1629), I. Gábor néven megválasztott magyar király (1620–1621), a 17. századi Magyarország egyik legjelentősebb személyisége. Pályafutása kezdetén híven szolgált Báthory Zsigmond, Székely Mózes, Bocskai István és Báthory Gábor erdélyi fejedelmeket. Amikor Báthory Gábor a Habsburgokkal akart szövetségre lépni, szembefordult vele, és önmagát választotta meg fejedelemnek. Uralkodása alatt megszilárdította Erdély hatalmi helyzetét, az országrész gazdasága és kulturális élete egyaránt fejlődésnek indult – ezt az időszakot általában úgy emlegetik, mint „Erdély aranykora”.

A Bethlen uralkodása előtti huszonöt év külső és belső háborúskodással telt el, ami a lakosság számának jelentős csökkenésével járt. Bethlen türelemmel látott hozzá a belpolitikai helyzet stabilizálásához, hatalmának megszilárdításához és Erdély újjáépítéséhez. Központosított államszervezetet alakított ki, ezzel párhuzamosan arra törekedett, hogy megszilárdítsa a fejedelemség pénzügyi helyzetét. A kincstári jövedelmekről pontos összeírást készíttetett, felülvizsgáltatta az 1588 óta nyújtott birtok- és vagyonadományozásokat, és csak azokat erősítette meg, melyeket az ország szolgálatában szerzett érdemekért juttattak.

Az ipar és a kereskedelem előmozdítására Bethlen merkantilista jellegű gazdaságpolitikát kezdeményezett, s országába külföldi iparosokat telepített. Hatalmát nem az adózásra építette, hanem a fejedelmi státusból fakadó más eszközök ésszerűbb kihasználására. Fejlesztette a nemesfémbányászatot, külföldről elismert szakembereket hívott be, igyekezett élénkíteni a kereskedelmet. Bethlen Gábor értékálló pénzt veretett, és a sokirányú áruforgalmat úgy szabályozta, hogy letiltotta a legfontosabb árucikkek kivitelét.

Bethlen Gábor széles Habsburg-ellenes nemzetközi koalíciót próbált létrehozni a nyugat-európai országok és a kelet-európai népek között. A protestáns hatalmakkal létesített kapcsolatainak megszilárdítása érdekében 1626. március 1-jén feleségül vette György Vilmos brandenburgi választófejedelem húgát, Brandenburgi Katalint, és 1626-ban belépett a protestáns hatalmak westminsteri szövetségébe.

FIZETÉSI MÉRLEG JELENTÉS

2025. január

Nyomda: Prospektus Kft.

8200 Veszprém, Tartu u. 6.

mnb.hu

©MAGYAR NEMZETI BANK

1013 BUDAPEST, KRISZTINA KÖRÚT 55.